2025/12

8.1.2025.

UREDBA (EU) 2025/12 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 19. prosinca 2024.

o prikupljanju i prijenosu unaprijed dostavljenih informacija o putnicima radi poboljšanja i olakšavanja granične kontrole na vanjskim granicama, izmjeni uredbi (EU) 2018/1726 i (EU) 2019/817 te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2004/82/EZ

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 77. stavak 2. točke (b) i (d) te članak 79. stavak 2. točku (c),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ([1]),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([2]),

budući da:

(1) Provedba granične kontrole osoba na vanjskim granicama znatno doprinosi osiguravanju dugoročne sigurnosti Unije, njezinih država članica i njezinih građana te je kao takva i dalje važna zaštitna mjera, posebno u području bez nadzora unutarnjih granica. Granična kontrola treba se provoditi u skladu s Uredbom (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]), ako je primjenjivo, kako bi se pomoglo u suzbijanju nezakonitog useljavanja i sprečavanju prijetnji unutarnjoj sigurnosti, javnom poretku, javnom zdravlju i međunarodnim odnosima država članica. Takva granična kontrola treba se provoditi na način koji podrazumijeva puno poštovanje ljudskog dostojanstva i potpunu usklađenost s odgovarajućim pravom Unije, uključujući Povelju Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”).

(2) Upotrebom podataka o putnicima i informacija o letu prenesenih prije dolaska putnika, poznatih kao unaprijed dostavljene informacije o putnicima ili API podaci, doprinosi se ubrzanju potrebne granične kontrole tijekom postupka prelaska granice. Za potrebe ove Uredbe taj se postupak konkretnije odnosi na prelazak granica između treće zemlje ili države članice na koju se ova Uredba ne primjenjuje i države članice na koju se ova Uredba primjenjuje. Upotrebom API podataka jača se granična kontrola na tim vanjskim granicama tako što se osigurava dovoljno vremena za provedbu detaljne i sveobuhvatne granične kontrole svih putnika, bez nerazmjernog negativnog učinka na one koji putuju u dobroj vjeri. Stoga bi u interesu djelotvornosti i učinkovitosti granične kontrole na vanjskim granicama trebalo predvidjeti odgovarajući pravni okvir kako bi se osiguralo da nadležna granična tijela država članica na takvim graničnim prijelazima na vanjskim granicama imaju pristup API podacima prije dolaska putnika.

(3) Postojeći pravni okvir o API podacima, koji se sastoji od Direktive Vijeća 2004/82/EZ ([4]) i nacionalnog prava kojim se prenosi ta direktiva, pokazao se važnim za poboljšanje granične kontrole, posebno uspostavom okvira za države članice za uvođenje odredaba kojima se utvrđuju obveze zračnih prijevoznika da prenose API podatke o putnicima koje prevoze na njihovo državno područje. Međutim, na nacionalnoj razini i dalje postoje različite prakse. Osobito, od zračnih se prijevoznika ne traže sustavno API podaci, a zračni prijevoznici suočeni su s različitim zahtjevima u pogledu vrste informacija koje se prikupljaju i uvjeta pod kojima se API podaci trebaju prenijeti nadležnim graničnim tijelima. Te razlike ne dovode samo do nepotrebnih troškova i komplikacija za zračne prijevoznike, nego i dovode u pitanje osiguravanje djelotvornih i učinkovitih prethodnih provjera osoba koje pristižu na vanjske granice.

([1]) SL C 228, 29.6.2023., str. 97.
([2]) Stajalište Europskog parlamenta od 25. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 12. prosinca 2024.
([3]) Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL L 77, 23.3.2016., str. 1.).
([4]) Direktiva Vijeća 2004/82/EZ od 29. travnja 2004. o obvezi prijevoznika na dostavljanje podataka o putnicima (SL L 261, 6.8.2004., str. 24.).

(4) Postojeći pravni okvir potrebno je ažurirati i zamijeniti kako bi se osiguralo da pravila u pogledu prikupljanja i prijenosa API podataka u svrhu poboljšanja i olakšavanja djelotvornosti i učinkovitosti granične kontrole na vanjskim granicama i suzbijanja nezakonitog useljavanja budu jasna, usklađena i djelotvorna, u skladu s pravilima utvrđenima u Uredbi (EU) 2016/399 za države članice na koje se ona primjenjuje te s nacionalnim pravom ako se ona ne primjenjuje.

(5) Kako bi se osigurao dosljedan pristup na razini Unije i na međunarodnoj razini u najvećoj mogućoj mjeri i s obzirom na pravila o prikupljanju API podataka koja su primjenjiva na međunarodnoj razini, ažurirani pravni okvir utvrđen ovom Uredbom trebao bi uzeti u obzir relevantnu praksu dogovorenu na međunarodnoj razini sa zračnom industrijom, na primjer u kontekstu Smjernica Svjetske carinske organizacije, Međunarodnog udruženja za zračni promet i Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) o unaprijed dostavljenim informacijama o putnicima.

(6) Prikupljanje i prijenos API podataka utječe na privatnost pojedinaca i podrazumijeva obradu njihovih osobnih podataka. Kako bi se u potpunosti poštovala njihova temeljna prava, posebno pravo na poštovanje privatnog života i pravo na zaštitu osobnih podataka, u skladu s Poveljom, trebalo bi predvidjeti odgovarajuća ograničenja i zaštitne mjere. Primjerice, svaka obrada API podataka, a posebno API podataka koji su osobni podaci, trebala bi ostati strogo ograničena na ono što je nužno i razmjerno za postizanje ciljeva ove Uredbe. Osim toga, trebalo bi osigurati da obrada svih API podataka koji se prikupljaju i prenose na temelju ove Uredbe ne dovodi ni do kakvog oblika diskriminacije koji je zabranjen Poveljom.

(7) Kako bi se ostvarili njezini ciljevi, ova bi se Uredba trebala primjenjivati na sve zračne prijevoznike koji obavljaju letove u Uniju, kako su definirani u ovoj Uredbi, bez obzira na mjesto poslovnog nastana zračnih prijevoznika koji obavljaju te letove, a koji obavljaju i redovite i izvanredne letove. Prikupljanje podataka iz bilo kojih drugih civilnih zrakoplovnih operacija, kao što su škole letenja, medicinski letovi i hitni letovi, te iz vojnih letova, nije obuhvaćeno područjem primjene ove Uredbe. Ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje prikupljanje podataka iz takvih letova kako je predviđeno u nacionalnom pravu koje je u skladu s pravom Unije. Komisija bi trebala procijeniti izvedivost programa Unije kojim se operatore privatnih letova obvezuje na prikupljanje i prijenos podataka o putnicima u zračnom prometu.

(8) Obveze zračnih prijevoznika da prikupljaju i prenose API podatke u skladu s ovom Uredbom trebale bi uključivati sve putnike na letovima u Uniju, putnike u tranzitu čije je konačno odredište izvan Unije te sve članove posade koji nisu na dužnosti, a koje je zračni prijevoznik rasporedio na let u vezi s njihovim dužnostima.

(9) U interesu djelotvornosti i pravne sigurnosti, informacije koje su zajedno API podaci koji se prikupljaju i naknadno prenose u skladu s ovom Uredbom trebale bi biti jasno i iscrpno navedene, obuhvaćajući i informacije koje se odnose na svakog putnika i informacije o letu tog putnika. U skladu s ovom Uredbom i s međunarodnim standardima takve informacije o letu trebale bi obuhvaćati informacije o broju sjedala i prtljazi, ako su takve informacije dostupne, te informacije o graničnom prijelazu ulaska na državno područje predmetne države članice u svim slučajevima obuhvaćenima ovom Uredbom. Ako su informacije o prtljazi ili broju sjedala dostupne u okviru drugih IT sustava kojima zračni prijevoznik, njegov rukovatelj, njegov pružatelj sustava ili nadležno tijelo zračne luke raspolažu, zračni prijevoznici trebali bi uključiti te informacije u API podatke koji se prenose nadležnim graničnim tijelima. API podaci, kako su definirani i uređeni ovom Uredbom, ne uključuju biometrijske podatke.

(10) Kako bi se omogućile fleksibilnost i inovacije, u načelu bi svakom zračnom prijevozniku trebalo prepustiti da odredi način ispunjavanja svojih obveza u pogledu prikupljanja API podataka utvrđenih u ovoj Uredbi, uzimajući u obzir različite vrste zračnih prijevoznika, kako su definirani u ovoj Uredbi, i njihove poslovne modele, među ostalim u pogledu vremena prijave za let i suradnje sa zračnim lukama. Međutim, s obzirom na to da postoje odgovarajuća tehnološka rješenja kojima se omogućuje automatsko prikupljanje određenih API podataka te istodobno osigurava da su predmetni API podaci točni, potpuni i ažurirani, te uzimajući u obzir prednosti upotrebe takve tehnologije u pogledu djelotvornosti i učinkovitosti, od zračnih prijevoznika trebalo bi zahtijevati da takve API podatke prikupljaju automatiziranim sredstvima i to očitavanjem strojno čitljivih podataka iz putne isprave. Ako upotreba takvih automatiziranih sredstava u iznimnim okolnostima tehnički nije moguća, zračni prijevoznici bi API podatke iznimno trebali prikupljati ručno, bilo kao dio prijave za let putem interneta bilo kao dio prijave za let u zračnoj luci, na način kojim se osigurava usklađenost s njihovim obvezama na temelju ove Uredbe.

(11) Prikupljanje API podataka automatiziranim sredstvima trebalo bi biti strogo ograničeno na alfanumeričke podatke sadržane u putnoj ispravi i ne bi smjelo dovesti do prikupljanja biometrijskih podataka iz putne isprave. Budući da je prikupljanje API podataka dio postupka prijave za let, ili putem interneta ili u zračnoj luci, ova Uredba ne uključuje obvezu zračnih prijevoznika da provjeravaju putnu ispravu putnika u trenutku ukrcaja. Usklađenost s ovom

Uredbom ne uključuje obvezu putnika da nose putnu ispravu u trenutku ukrcaja. Time se ne bi trebale dovoditi u pitanje obveze koje proizlaze iz drugih pravnih akata Unije ili nacionalnog prava koje je u skladu s pravom Unije.

(12) Prikupljanje API podataka iz putnih isprava trebalo bi biti u skladu i sa standardima ICAO-a o strojno čitljivim putnim ispravama, koji su uneseni u pravo Unije Uredbom (EU) 2019/1157 Europskog parlamenta i Vijeća ([5]), Uredbom Vijeća (EZ) br. 2252/2004 ([6]) i Direktivom Vijeća (EU) 2019/997 ([7]).

(13) Zahtjevi utvrđeni u ovoj Uredbi i odgovarajućim delegiranim i provedbenim aktima trebali bi dovesti do toga da zračni prijevoznici ujednačeno provode ovu Uredbu, čime bi se trošak međusobnog povezivanja njihovih sustava sveo na najmanju moguću mjeru. Kako bi se zračnim prijevoznicima olakšala usklađena provedba tih zahtjeva, posebno u pogledu strukture podataka, formata i protokola za slanje podataka, Komisija bi, na temelju svoje suradnje s nadležnim graničnim tijelima, drugim tijelima država članica, zračnim prijevoznicima i relevantnim agencijama Unije, trebala osigurati da praktični priručnik koji ona treba pripremiti sadržava sve potrebne smjernice i pojašnjenja.

(14) Kako bi se poboljšala kvaliteta API podataka, usmjerivač koji se uspostavlja ovom Uredbom trebao bi provjeriti jesu li API podaci koje su mu zračni prijevoznici prenijeli u skladu s podržanim formatima podataka, uključujući standardizirana podatkovna polja ili kodove, i u pogledu sadržaja i u pogledu strukture. Ako se provjerom utvrdi da podaci nisu u skladu s tim formatima podataka, usmjerivačem bi se odmah i na automatiziran način trebala poslati obavijest dotičnom zračnom prijevozniku.

(15) Važno je da sustavi automatiziranog prikupljanja podataka i drugi procesi uspostavljeni ovom Uredbom nemaju negativan učinak na zaposlenike u zrakoplovnoj industriji, kojima se trebaju pružiti mogućnosti usavršavanja i prekvalifikacije kojima bi se povećala učinkovitost i pouzdanost prikupljanja i prijenosa podataka te radni uvjeti u sektoru.

(16) Putnici bi trebali imati mogućnost da sami dostave određene API podatke automatiziranim sredstvima tijekom postupka prijave za let putem interneta, na primjer putem sigurne aplikacije na pametnom telefonu putnika, računala ili mrežne kamere s mogućnošću očitavanja strojno čitljivih podataka iz putne isprave. Ako se putnici ne prijavljuju za let putem interneta, zračni prijevoznici trebali bi im pružiti mogućnost da potrebne strojno čitljive API podatke dostave tijekom prijave za let u zračnoj luci s pomoću samoposlužnog kioska ili uz pomoć osoblja zračnog prijevoznika na šalteru za prijavu za let. Ne dovodeći u pitanje slobodu zračnih prijevoznika da odrede cijene zračnog prijevoza i definiraju svoju komercijalnu politiku, važno je da obveze na temelju ove Uredbe ne dovode do nerazmjernih prepreka za putnike koji ne mogu upotrebljavati internetska sredstva za dostavljanje API podataka, poput dodatnih naknada za dostavljanje API podataka u zračnoj luci. Osim toga, ovom bi se Uredbom trebalo predvidjeti prijelazno razdoblje tijekom kojeg se putnicima daje mogućnost dostavljanje API podataka ručnim unošenjem u okviru postupka prijave za let putem interneta. U takvim bi slučajevima zračni prijevoznici trebali upotrebljavati tehnike provjere podataka.

(17) Kako bi se osiguralo ostvarivanje prava predviđenih Poveljom, kao i pristupačne i uključive mogućnosti putovanja, osobito za ranjive skupine i osobe s invaliditetom, a u skladu s pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu, utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]), zračni bi prijevoznici uz potporu država članica trebali osigurati da je putnicima u svakom trenutku dostupna mogućnost da potrebne podatke pruže u zračnoj luci.

(18) S obzirom na prednosti koje nudi upotreba automatiziranih sredstava za prikupljanje strojno čitljivih API podataka i jasnoću koja proizlazi iz tehničkih zahtjeva u tom pogledu, a koji se donose na temelju ove Uredbe, zračni prijevoznici koji odluče upotrebljavati automatizirana sredstva za prikupljanje informacija koje su dužni slati u skladu s Direktivom 2004/82/EZ trebali bi imati mogućnost, ali ne i obvezu, da te zahtjeve, nakon njihova donošenja, primjenjuju u vezi s takvom upotrebom automatiziranih sredstava, u mjeri u kojoj je ta direktiva

([5]) Uredba (EU) 2019/1157 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o jačanju sigurnosti osobnih iskaznica građana Unije i boravišnih isprava koje se izdaju građanima Unije i članovima njihovih obitelji koji ostvaruju pravo na slobodno kretanje (SL L 188, 12.7.2019., str. 67.).

([6]) Uredba Vijeća (EZ) br. 2252/2004 od 13. prosinca 2004. o standardima za sigurnosna obilježja i biometrijske podatke u putovnicama i putnim ispravama koje izdaju države članice (SL L 385, 29.12.2004., str. 1.).

([7]) Direktiva Vijeća (EU) 2019/997 od 18. lipnja 2019. o uspostavljanju privremene putne isprave EU-a i stavljanju izvan snage Odluke 96/409/ZVSP (SL L 163, 20.6.2019., str. 1.).

([8]) Uredba (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu (SL L 204, 26.7.2006., str. 1.).

primjenjiva i to dopušta. Svaku takvu dobrovoljnu primjenu tih specifikacija pri primjeni Direktive 2004/82/EZ ne bi trebalo tumačiti tako da utječe na obveze zračnih prijevoznika i država članica na temelju te direktive.

(19) Kako bi se osiguralo to da su prethodne provjere koje unaprijed provode nadležna granična tijela djelotvorne i učinkovite, API podaci koji se prenose tim tijelima trebali bi sadržavati podatke o putnicima koji stvarno namjeravaju prijeći vanjske granice, odnosno putnicima koji se stvarno nalaze u zrakoplovu, bez obzira na to je li konačno odredište putnika unutar ili izvan Unije. Stoga bi zračni prijevoznici trebali prenijeti API podatke odmah nakon zatvaranja leta. Nadalje, API podaci pomažu nadležnim graničnim tijelima da razlikuju zakonite putnike od putnika koji bi mogli biti od interesa te stoga zahtijevaju dodatne provjere, što bi iziskivalo daljnju koordinaciju i pripremu daljnjih mjera koje treba poduzeti po dolasku. To bi se moglo dogoditi, na primjer, u slučajevima neočekivanog broja putnika od interesa, čije bi fizičke kontrole na granicama mogle negativno utjecati na graničnu kontrolu i vrijeme čekanja drugih zakonitih putnika na granicama. Kako bi se nadležnim graničnim tijelima pružila mogućnost da pripreme odgovarajuće i razmjerne mjere na granici, kao što su privremeno povećanje broja ili preraspoređivanje osoblja, posebno za letove na kojima vrijeme između zatvaranja leta i dolaska na vanjske granice nije dovoljno da nadležnim graničnim tijelima omogući da pripreme najprikladniji odgovor, API podatke trebalo bi prenijeti i prije ukrcaja, u trenutku prijave svakog putnika.

(20) Kako bi se izbjegao svaki rizik od zlouporabe i u skladu s načelom ograničavanja svrhe, nadležna granična tijela trebala bi biti izričito isključena iz obrade API podataka koje primaju na temelju ove Uredbe u bilo koju drugu svrhu osim onih izričito predviđenih u ovoj Uredbi i u skladu s pravilima utvrđenima u Uredbi (EU) 2016/399 za države članice na koje se ta uredba primjenjuje ili u skladu s relevantnim pravilima utvrđenima u nacionalnom pravu ako se ta uredba ne primjenjuje.

(21) Kako bi se osiguralo da nadležna granična tijela imaju dovoljno vremena za djelotvornu provedbu prethodnih provjera svih putnika, uključujući putnike na dugim letovima i na povezanim letovima, kao i dovoljno vremena da osiguraju da su API podaci koje prikupljaju i prenose zračni prijevoznici točni, potpuni i ažurirani te da, prema potrebi, od zračnih prijevoznika zatraže dodatna pojašnjenja, ispravke ili dopune, s ciljem da se osigura da API podaci ostanu dostupni sve dok se svi putnici stvarno ne pojave na graničnom prijelazu, nadležna granična tijela trebala bi pohraniti API podatke koje su primila u skladu s ovom Uredbom na fiksno razdoblje koje je ograničeno na ono što je nužno za te svrhe. U iznimnim okolnostima u kojima se pojedinačni putnici nakon slijetanja ne pojave na graničnom prijelazu u takvom fiksnom razdoblju, države članice trebale bi imati mogućnost svojim nadležnim graničnim tijelima omogućiti pohranu API podataka takvih pojedinačnih putnika dok se oni ne pojave na graničnom prijelazu ili najkasnije tijekom dodatnog fiksnog razdoblja. Ako žele iskoristiti takvu mogućnost, države članice trebale bi biti odgovorne za uspostavu odgovarajućih sredstava za identifikaciju takvih pojedinačnih putnika kako bi se osiguralo da je dulje zadržavanje njihovih konkretnih API podataka ograničeno na nužno razdoblje.

(22) Kako bi mogli odgovoriti na zahtjeve nadležnih graničnih tijela za dodatna pojašnjenja, ispravke ili dopune, zračni prijevoznici trebali bi pohraniti API podatke koje su prenijeli u skladu s ovom Uredbom tijekom fiksnog i nužnog razdoblja. Osim toga, kako bi se poboljšalo iskustvo putovanja zakonitih putnika, zračni prijevoznici trebali bi moći zadržati i upotrebljavati API podatke ako je to potrebno za njihovo redovito poslovanje, posebno za olakšavanje putovanja, u skladu s primjenjivim pravom, a posebno Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ([9]).

(23) Kako bi se izbjegla situacija u kojoj zračni prijevoznici moraju uspostaviti i održavati višestruke veze s nadležnim graničnim tijelima država članica za prijenos API podataka prikupljenih u skladu s ovom Uredbom te tako izbjegle povezane neučinkovitosti i sigurnosni rizici, trebalo bi predvidjeti jedinstveni usmjerivač koji bi bio uspostavljen i kojim bi se upravljalo na razini Unije, u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/13 Europskog parlamenta i Vijeća ([10]), a koji bi služio kao točka spajanja i distribucije tih prijenosa. U cilju učinkovitosti i isplativosti usmjerivač

([9]) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

([10]) Uredba (EU) 2025/13 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2024. o prikupljanju i prijenosu unaprijed dostavljenih informacija o putnicima u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela te o izmjeni Uredbe (EU) 2019/818 (SL L, 2025/13, 8.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/13/oj).

bi se trebao, u mjeri u kojoj je to tehnički moguće i uz potpuno poštovanje pravila ove Uredbe i Uredbe (EU) 2025/13, oslanjati na tehničke komponente iz drugih relevantnih sustava uspostavljenih u skladu s pravom Unije, osobito mrežne usluge iz Uredbe (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća ([11]), portala za prijevoznike iz Uredbe (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća ([12]) i portala za prijevoznike iz Uredbe (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ([13]). Kako bi se smanjio učinak na zračne prijevoznike i osigurao usklađen pristup prema zračnim prijevoznicima, Agencija Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (agencija eu-LISA), osnovana Uredbom (EU) 2018/1726 Europskog parlamenta i Vijeća ([14]), trebala bi, u mjeri u kojoj je to tehnički i operativno moguće, projektirati usmjerivač na način koji je koherentan i usklađen s obvezama zračnih prijevoznika iz uredbi (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226 i (EU) 2018/1240.

(24) Kako bi se poboljšala učinkovitost slanja podataka o zračnom prometu i poduprlo praćenje API podataka koji se šalju nadležnim graničnim tijelima, usmjerivač bi trebao primati podatke o zračnom prometu u stvarnom vremenu koje prikupljaju druge organizacije, kao što je Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe (Eurocontrol).

(25) U skladu s ovom Uredbom, usmjerivač bi trebao na automatiziran način slati API podatke relevantnim nadležnim graničnim tijelima, koja bi trebalo utvrditi na temelju graničnog prijelaza na kojem se ulazi na državno područje države članice uključene u predmetne API podatke. Kako bi se olakšao postupak distribucije, svaka država članica trebala bi navesti koja su granična tijela nadležna za primanje API podataka koji se šalju od usmjerivača. Države članice mogu uspostaviti jedinstvenu točku za unos podataka koja prima API podatke od usmjerivača i koja odmah i na automatiziran način prosljeđuje te podatke nadležnim graničnim tijelima predmetne države članice. Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje ove Uredbe i u interesu transparentnosti, informacije o nadležnim graničnim tijelima trebalo bi objaviti.

(26) Usmjerivač bi trebao služiti samo za olakšavanje prijenosa API podataka od zračnih prijevoznika nadležnim graničnim tijelima u skladu s ovom Uredbom i ne bi trebao biti repozitorij API podataka. Stoga, te kako bi se rizik od neovlaštenog pristupa ili druge zlouporabe sveo na najmanju moguću mjeru i u skladu s načelom smanjenja količine podataka, ne bi smjelo doći do pohrane osim ako je to nužno za tehničke svrhe povezane sa slanjem, a API podatke trebalo bi odmah, trajno i na automatiziran način izbrisati iz usmjerivača od trenutka dovršetka slanja.

(27) Kako bi se zračnim prijevoznicima omogućilo to da što prije iskoriste prednosti koje nudi upotreba usmjerivača koji je razvila agencija eu-LISA u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/13 te kako bi stekli iskustvo u njegovoj upotrebi, zračnim prijevoznicima trebalo bi pružiti mogućnost, ali ne i nametnuti obvezu, da upotrebljavaju usmjerivač za prijenos informacija koje su dužni prenijeti u skladu s Direktivom 2004/82/EZ tijekom međurazdoblja. To međurazdoblje trebalo bi početi u trenutku kad usmjerivač započne s radom i završiti kad se prestanu primjenjivati obveze iz te direktive. Kako bi se osiguralo da se svaka takva dobrovoljna upotreba usmjerivača odvija na odgovoran način, trebalo bi zahtijevati prethodnu pisanu suglasnost države članice koja će primati informacije, na zahtjev zračnog prijevoznika i nakon što je ta država članica, prema potrebi, provela provjere i dobila jamstva. Slično tome, kako bi se izbjegla situacija u kojoj zračni prijevoznici opetovano započinju i prestaju upotrebljavati usmjerivač, od zračnog prijevoznika trebalo bi zahtijevati da jednom kad dobrovoljno započne s tom upotrebom s time i nastavi, osim ako postoje objektivni razlozi za obustavu upotrebe usmjerivača za prijenos informacija odgovornim tijelima predmetne države članice, na primjer ako postane očito da se informacije ne prenose na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način. U interesu pravilne primjene mogućnosti dobrovoljne upotrebe

([11]) Uredba (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2017. o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o odbijanju ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva te o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011 (SL L 327, 9.12.2017., str. 20.).

([12]) Uredba (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1.).

([13]) Uredba (EZ) br. 767/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o viznom informacijskom sustavu (VIS) i razmjeni informacija među državama članicama o vizama za kratkotrajni boravak, vizama za dugotrajni boravak i boravišnim dozvolama (Uredba o VIS-u) (SL L 218, 13.8.2008., str. 60.).

([14]) Uredba (EU) 2018/1726 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o Agenciji Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) te izmjeni Uredbe (EZ) br. 1987/2006 i Odluke Vijeća 2007/533/PUP i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1077/2011 (SL L 295, 21.11.2018., str. 99.).

usmjerivača, uzimajući u obzir prava i interese svih strana na koje to utječe, u ovoj bi Uredbi trebalo predvidjeti potrebna pravila o savjetovanju i pružanju informacija. Svaku takvu dobrovoljnu upotrebu usmjerivača pri primjeni Direktive 2004/82/EZ kako je predviđeno ovom Uredbom ne bi trebalo tumačiti tako da na bilo koji način utječe na obveze zračnih prijevoznika i država članica na temelju te direktive.

(28) Usmjerivač koji se treba uspostaviti i kojim treba upravljati u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/13 trebao bi smanjiti i pojednostavniti tehničke veze potrebne za prijenos API podataka u skladu s ovom Uredbom, ograničavajući ih na jednu vezu po zračnom prijevozniku i po nadležnom graničnom tijelu. Stoga bi se ovom Uredbom trebala predvidjeti obveza svakog nadležnog graničnog tijela i zračnog prijevoznika da uspostavi takvu vezu s usmjerivačem i postigne potrebnu integraciju s njim kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje sustava za prijenos API podataka uspostavljenog ovom Uredbom. Agencija eu-LISA trebala bi pri projektiranju i razvoju usmjerivača omogućiti djelotvorno i učinkovito povezivanje i integraciju sustavâ i infrastrukture zračnih prijevoznika pružanjem svih relevantnih normi i tehničkih zahtjeva. Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje sustava uspostavljenog ovom Uredbom, trebalo bi predvidjeti detaljna pravila. Pri projektiranju i razvoju usmjerivača agencija eu-LISA trebala bi osigurati da su API podaci koje prenose zračni prijevoznici i koji se šalju nadležnim graničnim tijelima šifrirani tijekom prenošenja.

(29) S obzirom na interese Unije koji su u pitanju, sve troškove koje agencija eu-LISA snosi za obavljanje svojih zadaća na temelju ove Uredbe u pogledu usmjerivača trebalo bi pokriti iz proračuna Unije, uključujući troškove projektiranja i razvoja usmjerivača, smještaja usmjerivača na poslužitelju i tehničkog upravljanja usmjerivačem, kao i upravljačke strukture u agenciji eu-LISA za potporu projektiranju, razvoju i smještaju usmjerivača na poslužitelju te tehničkom upravljanju usmjerivačem. Isto bi moglo vrijediti za troškove država članica u pogledu njihovih veza i integracije s usmjerivačem te njihova održavanja, kako se zahtijeva ovom Uredbom, u skladu s primjenjivim pravom Unije. Važno je da se državama članicama za pokrivanje tih troškova pruži odgovarajuća financijska potpora iz proračuna Unije. U tu bi svrhu financijske potrebe država članica trebalo podupirati iz općeg proračuna Unije, u skladu s pravilima o prihvatljivosti i stopama sufinanciranja utvrđenima u relevantnim pravnim aktima Unije. Godišnji doprinos Unije koji se dodjeljuje agenciji eu-LISA trebao bi pokriti potrebe povezane sa smještajem usmjerivača na poslužitelju i tehničkim upravljanjem usmjerivačem na temelju procjene koju provodi agencija eu-LISA. Proračun Unije trebao bi obuhvaćati i potporu, kao što je osposobljavanje, koju agencija eu-LISA pruža zračnim prijevoznicima i nadležnim graničnim tijelima da bi se omogućili djelotvoran prijenos i slanje API podataka putem usmjerivača. Troškove neovisnih nacionalnih nadzornih tijela povezane sa zadaćama koje su im povjerene na temelju ove Uredbe trebale bi snositi odgovarajuće države članice.

(30) Ne može se isključiti da, zbog iznimnih okolnosti i unatoč svim razumnim mjerama poduzetima u skladu s ovom Uredbom, središnja infrastruktura ili jedna od tehničkih komponenti usmjerivača ili komunikacijska infrastruktura koja povezuje nadležna granična tijela i zračne prijevoznike s usmjerivačem ne funkcioniraju pravilno, što dovodi do tehničke nemogućnosti za zračne prijevoznike da prenose ili za nadležna granična tijela da primaju API podatke. S obzirom na nedostupnost usmjerivača i činjenicu da zračni prijevoznici općenito neće moći na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način alternativnim sredstvima prenijeti API podatke pogođene kvarom, obveza zračnih prijevoznika da takve API podatke prenose usmjerivaču trebala bi se prestati primjenjivati sve dok postoji tehnička nemogućnost. Međutim, kako bi se osigurala dostupnost API podataka potrebnih za poboljšanje i olakšavanje djelotvornosti i učinkovitosti granične kontrole na vanjskim granicama i suzbijanje nezakonitog useljavanja, zračni prijevoznici trebali bi nastaviti prikupljati i pohranjivati API podatke kako bi se oni mogli prenijeti čim se ukloni tehnička nemogućnost. Kako bi se trajanje i negativne posljedice svih tehničkih nemogućnosti sveli na najmanju moguću mjeru, strane kojih se to tiče trebale bi se u takvom slučaju odmah međusobno obavijestiti i odmah poduzeti sve potrebne mjere za rješavanje tehničke mogućnosti. Tim se aranžmanom ne bi trebale dovoditi u pitanje obveze svih strana kojih se to tiče na temelju ove Uredbe da se osigura pravilno funkcioniranje usmjerivača te njihovih sustava i infrastrukture, kao ni činjenica da zračni prijevoznici podliježu sankcijama ako ne ispune te obveze, uključujući slučajeve kada se žele osloniti na taj aranžman, a takvo oslanjanje nije opravdano. Kako bi se spriječila takva zlouporaba i olakšao nadzor te, prema potrebi, izricanje sankcija, zračni prijevoznici koji se oslanjaju na taj aranžman u slučaju kvara vlastitog sustava i infrastrukture trebali bi o tome izvijestiti nadležno nadzorno tijelo.

(31) Ako zračni prijevoznici održavaju izravne veze s nadležnim graničnim tijelima za prijenos API podataka, te veze mogu biti odgovarajuća sredstva kojima se osigurava potrebna razina sigurnosti podataka za izravan prijenos API podataka nadležnim graničnim tijelima ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač. Nadležna granična tijela trebala bi moći, u iznimnom slučaju tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača, od zračnih prijevoznika zatražiti da upotrebljavaju takva odgovarajuća sredstva, što ne podrazumijeva obvezu zračnih prijevoznika da održavaju ili uvode takve izravne veze ili bilo koja druga odgovarajuća sredstva, kojima se osigurava potrebna razina sigurnosti podataka za izravan prijenos API podataka nadležnim graničnim tijelima. Iznimnim prijenosom API podataka bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvima, kao što su šifrirana e-pošta ili sigurni internetski portal, te isključujući upotrebu nestandardnih elektroničkih formata, trebala bi se osigurati potrebna

razina sigurnosti, kvalitete i zaštite podataka. API podaci koje nadležna granična tijela prime takvim drugim odgovarajućim sredstvima trebali bi se dodatno obrađivati u skladu s pravilima i mjerama za zaštitu podataka utvrđenima u Direktivi (EU) 2016/399 i primjenjivom nacionalnom pravu. Nakon obavijesti agencije eu-LISA da je tehnička nemogućnost uspješno riješena i ako se potvrdi da je slanje API podataka putem usmjerivača nadležnom graničnom tijelu dovršeno, nadležno granično tijelo trebalo bi odmah izbrisati API podatke koje je prethodno primilo bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvima. To brisanje ne bi trebalo utjecati na posebne slučajeve u kojima su API podaci koje su nadležna granična tijela primila bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvima u međuvremenu dodatno obrađeni u skladu s Direktivom (EU) 2016/679 u konkretne svrhe poboljšanja i olakšavanja djelotvornosti i učinkovitosti granične kontrole na vanjskim granicama i suzbijanja nezakonitog useljavanja.

(32) Kako bi se osigurala usklađenost s temeljnim pravom na zaštitu osobnih podataka, ovom bi se Uredbom trebalo utvrditi voditelja obrade i izvršitelja obrade te utvrditi pravila o revizijama. U interesu djelotvornog praćenja, osiguravanja odgovarajuće zaštite osobnih podataka i svođenja sigurnosnih rizika na najmanju moguću mjeru, trebalo bi predvidjeti i pravila o evidentiranju, sigurnosti obrade i samopraćenju. Ako se odnose na obradu osobnih podataka, te bi odredbe trebale biti u skladu s opće primjenjivim pravnim aktima Unije o zaštiti osobnih podataka, posebno s Uredbom (EU) 2016/679 i Uredbom (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća ([15]).

(33) Ne dovodeći u pitanje konkretnija pravila utvrđena u ovoj Uredbi za obradu osobnih podataka, Uredba (EU) 2016/679 trebala bi se primjenjivati na obradu osobnih podataka koju provode države članice i zračni prijevoznici u skladu s ovom Uredbom. Uredba (EU) 2018/1725 trebala bi se primjenjivati na obradu osobnih podataka koju provodi agencija eu-LISA pri izvršavanju svojih odgovornosti na temelju ove Uredbe.

(34) Uzimajući u obzir pravo putnika da budu obaviješteni o obradi svojih osobnih podataka, države članice trebale bi osigurati da putnici u trenutku rezervacije i u trenutku prijave za let dobiju točne, lako dostupne i lako razumljive informacije o prikupljanju API podataka i o prijenosu takvih podataka nadležnim graničnim tijelima te o pravima koja im pripadaju kao ispitanicima.

(35) Revizije zaštite osobnih podataka za koje su odgovorne države članice trebala bi provoditi neovisna nadzorna tijela iz članka 51. Uredbe (EU) 2016/679 ili revizorsko tijelo kojemu je nadzorno tijelo povjerilo tu zadaću.

(36) Svrha postupaka obrade u skladu s ovom Uredbom, odnosno slanje API podataka od zračnih prijevoznika putem usmjerivača nadležnim graničnim tijelima država članica, jest pomoći tim tijelima u izvršavanju njihovih obveza upravljanja granicama i zadaća povezanih sa suzbijanjem nezakonitog useljavanja. Stoga bi države članice trebale imenovati tijela koja će biti voditelji obrade u pogledu obrade podataka u usmjerivaču, slanja podataka od usmjerivača nadležnim graničnim tijelima te naknadne obrade tih podataka kako bi se poboljšala i olakšala granična kontrola na vanjskim granicama. Države članice o tim bi tijelima trebale obavijestiti Komisiju i agenciju eu-LISA. Za obradu osobnih podataka u usmjerivaču države članice trebale bi biti zajednički voditelji obrade u skladu s člankom 26. Uredbe (EU) 2016/679. Zračni prijevoznici trebali bi, s druge strane, biti zasebni voditelji obrade u pogledu obrade API podataka koji su osobni podaci na temelju ove Uredbe. Na temelju toga i zračni prijevoznici i nadležna granična tijela trebali bi biti zasebni voditelji obrade s obzirom na postupke obrade API podataka u skladu s ovom Uredbom. Budući da je agencija eu-LISA odgovorna za projektiranje, razvoj i smještaj usmjerivača na poslužitelju te tehničko upravljanje usmjerivačem, ona bi trebala biti izvršitelj obrade za obradu API podataka koji su osobni podaci putem usmjerivača, uključujući slanje podataka od usmjerivača nadležnim graničnim tijelima i pohranu tih podataka na usmjerivaču u mjeri u kojoj je takva pohrana potrebna u tehničke svrhe.

(37) Kako bi se osiguralo da zračni prijevoznici djelotvorno primjenjuju pravila ove Uredbe, trebalo bi predvidjeti imenovanje i ovlašćivanje nacionalnih tijela kao nacionalnih nadzornih tijela za API zaduženih za praćenje primjene tih pravila. Države članice mogu imenovati svoja nadležna granična tijela kao nacionalna nadzorna tijela za API. Pravila ove Uredbe o takvom praćenju, među ostalim u pogledu izricanja sankcija ako je potrebno, ne bi smjela

([15]) Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

utjecati na zadaće i ovlasti nadzornih tijela uspostavljenih u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, među ostalim u pogledu obrade osobnih podataka na temelju ove Uredbe.

(38) Države članice trebale bi predvidjeti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije, koje uključuju financijske i nefinancijske sankcije, za one zračne prijevoznike koji ne ispunjavaju svoje obveze na temelju ove Uredbe, među ostalim u pogledu prikupljanja API podataka automatiziranim sredstvima i prijenosa podataka u skladu s propisanim vremenskim okvirima, formatima i protokolima. Države članice posebno bi trebale osigurati da opetovano neispunjavanje obveze prijenosa bilo kojih API podataka usmjerivaču u skladu s ovom Uredbom od strane zračnih prijevoznika kao pravnih osoba podliježe proporcionalnim financijskim sankcijama u iznosu do 2 % globalnog prometa zračnog prijevoznika u prethodnoj financijskoj godini. Osim toga, države članice trebale bi moći primijeniti sankcije, uključujući financijske sankcije, na zračne prijevoznike za druge oblike neispunjavanja obveza na temelju ove Uredbe.

(39) Pri predviđanju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na zračne prijevoznike na temelju ove Uredbe države članice mogle bi uzeti u obzir tehničku i operativnu izvedivost osiguravanja potpune točnosti podataka. Osim toga, kada se izriču sankcije, trebale bi se utvrditi njihova primjena i vrijednost. Nacionalna nadzorna tijela za API mogla bi uzeti u obzir djelovanja koja je zračni prijevoznik poduzeo kako bi ublažio problem, kao i njegovu razinu suradnje s nacionalnim tijelima.

(40) Trebala bi postojati jedinstvena upravljačka struktura za potrebe ove Uredbe i Uredbe (EU) 2025/13. S ciljem omogućavanja i poticanja komunikacije između predstavnika zračnih prijevoznika i predstavnika tijela država članica nadležnih na temelju ove Uredbe i Uredbe (EU) 2025/13 kako bi se API podaci slali iz usmjerivača, trebalo bi uspostaviti dva namjenska tijela najkasnije dvije godine nakon početka rada usmjerivača. O tehničkim pitanjima povezanima s upotrebom i funkcioniranjem usmjerivača trebalo bi raspravljati u kontaktnoj skupini za API-PNR u kojoj bi trebali biti prisutni i predstavnici agencije eu-LISA. O pitanjima politike, kao što su ona koja se odnose na sankcije, trebalo bi raspravljati u stručnoj skupini za API.

(41) S obzirom na to da se ovom Uredbom predviđa utvrđivanje novih pravila o prikupljanju i prijenosu API podataka u svrhu poboljšanja i olakšavanja djelotvornosti i učinkovitosti granične kontrole na vanjskim granicama, Direktivu 2004/82/EZ trebalo bi staviti izvan snage.

(42) S obzirom na to da bi agencija eu-LISA trebala projektirati, razviti i smjestiti usmjerivač na poslužitelju te tehnički upravljati usmjerivačem, Uredbu (EU) 2018/1726 potrebno je izmijeniti dodavanjem te zadaće zadaćama agencije eu-LISA. Kako bi se izvješća i statistički podaci usmjerivača pohranili u središnji repozitorij podataka za izvješćivanje i statistiku (CRRS), uspostavljen Uredbom (EU) 2019/817 Europskog parlamenta i Vijeća ([16]), tu je uredbu potrebno izmijeniti. Kako bi se nacionalno nadzorno tijelo za API poduprlo u izvršenju ove Uredbe, potrebno je da izmjene Uredbe (EU) 2019/817 uključuju odredbe o statističkim podacima o tome jesu li API podaci točni i potpuni, na primjer navođenjem jesu li podaci prikupljeni automatiziranim sredstvima. Također je važno prikupiti pouzdane i korisne statističke podatke o provedbi ove Uredbe kako bi se poduprli njezini ciljevi i pružile informacije za evaluacije iz ove Uredbe. Takvi statistički podaci ne bi smjeli sadržavati osobne podatke. Stoga bi CRSS trebao pružati statističke podatke koji se temelje na API podacima samo za provedbu i djelotvorno praćenje primjene ove Uredbe. Podaci koje u tu svrhu usmjerivač automatski šalje u CRSS ne bi smjeli omogućiti identifikaciju dotičnih putnika.

(43) Kako bi se povećala jasnoća i pravna sigurnost, doprinijelo osiguranju kvalitete podataka, osiguranju odgovorne upotrebe automatiziranih sredstava za prikupljanje strojno čitljivih API podataka na temelju ove Uredbe i osiguranju ručnog prikupljanja API podataka u iznimnim okolnostima i tijekom prijelaznog razdoblja, razjasnili tehnički zahtjevi koji su primjenjivi na zračne prijevoznike i potrebni radi osiguravanja da se API podaci koje su oni prikupili na temelju ove Direktive prenose usmjerivaču na siguran, djelotvoran i brz način, i kako bi se osiguralo da se netočni ili nepotpuni podaci ili podaci koji više nisu ažurni isprave, dopune ili ažuriraju, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) radi okončanja prijelaznog razdoblja za ručno prikupljanje API podataka; radi donošenja mjera koje se odnose na tehničke zahtjeve i operativna pravila kojih bi se zračni prijevoznici trebali pridržavati u pogledu upotrebe automatiziranih sredstava za prikupljanje strojno čitljivih API podataka u skladu s ovom Uredbom, za ručno prikupljanje API podataka u iznimnim okolnostima i za prikupljanje API podataka tijekom prijelaznog razdoblja, uključujući u odnosu na

([16]) Uredba (EU) 2019/817 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2019. o uspostavi okvira za interoperabilnost informacijskih sustava EU-a u području granica i viza i izmjeni uredaba (EZ) br. 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726, i (EU) 2018/1861 Europskog parlamenta i Vijeća te odluka Vijeća 2004/512/EZ i 2008/633/PUP (SL L 135, 22.5.2019., str. 27.).

zahtjeve u pogledu sigurnosti podataka; radi utvrđivanja detaljnih pravila o zajedničkim protokolima i podržanim formatima podataka koje zračni prijevoznici trebaju upotrebljavati za šifrirane prijenose API podataka, uključujući zahtjeve u pogledu sigurnosti podataka; te radi utvrđivanja detaljnih pravila o ispravljanju, dopunjavanju i ažuriranju API podataka. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja s relevantnim dionicima, među ostalim sa zračnim prijevoznicima, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ([17]). Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata. Uzimajući u obzir najnovija dostignuća, ti tehnički zahtjevi i operativna pravila mogli bi se s vremenom promijeniti.

(44) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, i to u pogledu početka rada usmjerivača; tehničkih i postupovnih pravila za provjere podataka i obavijesti; tehničkih i postupovnih pravila za slanje API podataka od usmjerivača nadležnim graničnim tijelima na način kojim se osigurava da je slanje sigurno, djelotvorno i brzo te da ne utječe na putovanja putnika i zračne prijevoznike više nego što je to potrebno; i u pogledu veza i integracije nadležnih graničnih tijela i zračnih prijevoznika s usmjerivačem; te radi utvrđivanja odgovornosti država članica kao zajedničkih voditelja obrade, na primjer u pogledu utvrđivanja sigurnosnih incidenata i upravljanja njima, uključujući povrede osobnih podataka, te odnosa između zajedničkih voditelja obrade i agencije eu-LISA kao izvršitelja obrade, uključujući pomoć agencije eu-LISA voditeljima obrade s odgovarajućim tehničkim i organizacijskim mjerama, u mjeri u kojoj je to moguće, za ispunjavanje obveza voditelja obrade da odgovori na zahtjeve za ostvarivanje prava ispitanika, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([18]).

(45) Svim zainteresiranim stranama, a posebno zračnim prijevoznicima i nadležnim graničnim tijelima, trebalo bi dati dovoljno vremena da provedu pripreme koje su potrebne kako bi mogle ispuniti svoje obveze na temelju ove Uredbe, uzimajući u obzir da se neke od tih priprema, kao što su one koje se odnose na obveze povezivanja i integracije s usmjerivačem, mogu dovršiti tek nakon završetka faza projektiranja i razvoja usmjerivača i početka njegova rada. Stoga bi se ova Uredba trebala primjenjivati tek od odgovarajućeg datuma nakon datuma početka rada usmjerivača, kako utvrdi Komisija u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/13. Međutim, Komisija bi trebala moći donijeti delegirane i provedbene akte na temelju ove Uredbe već od ranijeg datuma kako bi se osiguralo to da sustav uspostavljen ovom Uredbom bude operativan što je prije moguće.

(46) Faze projektiranja i razvoja usmjerivača uspostavljenog ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/13 trebalo bi započeti i dovršiti što je prije moguće kako bi usmjerivač mogao početi s radom što je prije moguće, za što je potrebno i donošenje relevantnih delegiranih i provedbenih akata predviđenih ovom Uredbom. Radi neometanog i djelotvornog razvoja tih faza trebalo bi osnovati poseban odbor za upravljanje programom s funkcijom nadziranja agencije eu-LISA u ispunjavanju njezinih zadaća tijekom tih faza. Taj bi odbor trebao prestati postojati dvije godine nakon što usmjerivač započne s radom. Osim toga, trebalo bi osnovati posebno savjetodavno tijelo, savjetodavnu skupinu za API-PNR, u skladu s Uredbom (EU) 2018/1726, s ciljem pružanja stručnih savjeta agenciji eu-LISA i odboru za upravljanje programom o fazama projektiranja i razvoja usmjerivača, kao i agenciji eu-LISA o smještaju usmjerivača na poslužitelju i upravljanju usmjerivačem. Odbor za upravljanje programom i savjetodavnu skupinu za API-PNR trebalo bi osnovati i njima upravljati u skladu s modelima postojećih odbora za upravljanje programom i savjetodavnih skupina.

(47) Ova Uredba trebala bi podlijegati redovitim evaluacijama kako bi se osiguralo praćenje njezine djelotvorne primjene. Osobito, prikupljanje API podataka ne bi smjelo štetiti iskustvu putovanja zakonitih putnika. Stoga bi Komisija u svoja redovita izvješća o evaluaciji primjene ove Uredbe trebala uključiti procjenu učinka ove Uredbe na iskustvo putovanja zakonitih putnika. Evaluacija bi trebala uključivati i procjenu kvalitete podataka koje šalje usmjerivač te učinkovitosti usmjerivača u pogledu nadležnih graničnih tijela.

([17]) SL L 123, 12.5.2016., str. 1.
([18]) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

(48) Pojašnjenje predviđeno u ovoj Uredbi u vezi s primjenom specifikacija koje se odnose na upotrebu automatiziranih sredstava pri primjeni Direktive 2004/82/EZ isto bi tako trebalo pružiti bez odgode. Stoga bi se odredbe o tim pitanjima trebale primjenjivati od datuma stupanja na snagu ove Uredbe. Osim toga, kako bi se što je prije moguće omogućila dobrovoljna upotreba usmjerivača, odredbe o takvoj upotrebi, kao i određene druge odredbe potrebne kako bi se osiguralo da se takva upotreba odvija na odgovoran način, trebale bi se primjenjivati od najranijeg mogućeg trenutka, odnosno od trenutka početka rada usmjerivača.

(49) S obzirom na to da ova Uredba podrazumijeva dodatne troškove prilagodbe i administrativne troškove za zračne prijevoznike, ukupno regulatorno opterećenje za zrakoplovni sektor trebalo bi pomno preispitivati. U tom kontekstu bi se u izvješću o evaluaciji funkcioniranja ove Uredbe trebalo procijeniti u kojoj su mjeri ciljevi ove Uredbe ostvareni i u kojoj je mjeri ona imala učinak na konkurentnost sektora.

(50) Ovom Uredbom ne dovode se u pitanje nadležnosti država članica u pogledu nacionalnog prava povezanog s nacionalnom sigurnošću, pod uvjetom da je takvo pravo u skladu s pravom Unije.

(51) Ovom Uredbom ne dovodi se u pitanje nadležnost država članica da u skladu sa svojim nacionalnim pravom prikupljaju podatke o putnicima od pružatelja usluga prijevoza koji nisu navedeni u ovoj Uredbi, pod uvjetom da je takvo nacionalno pravo u skladu s pravom Unije.

(52) S obzirom na to da se ciljevi ove Uredbe, odnosno poboljšanje i olakšavanje djelotvornosti i učinkovitosti granične kontrole na vanjskim granicama i suzbijanje nezakonitog useljavanja, odnose na pitanja koja su inherentno prekogranične prirode, ne mogu ih dostatno ostvariti države članice pojedinačno, nego se oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije. Unija stoga može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(53) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. S obzirom na to da ova Uredba predstavlja daljnji razvoj schengenske pravne stečevine, Danska, u skladu s člankom 4. navedenog protokola, u roku od šest mjeseci nakon što Vijeće odluči o ovoj Uredbi odlučuje hoće li je provesti u svojem nacionalnom pravu.

(54) Irska sudjeluje u ovoj Uredbi u skladu s člankom 5. stavkom 1. Protokola br. 19 o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije, priloženog UEU-u i UFEU-u, i člankom 6. stavkom 2. Odluke Vijeća 2002/192/EZ ([19]).

(55) U pogledu Islanda i Norveške ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ([20]), koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke Vijeća 1999/437/EZ ([21]).

(56) U pogledu Švicarske ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ([22]), koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/146/EZ ([23]).

(57) U pogledu Lihtenštajna ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije

([19]) Odluka Vijeća 2002/192/EZ od 28. veljače 2002. o zahtjevu Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine (SL L 64, 7.3.2002., str. 20.).
([20]) SL L 176, 10.7.1999., str. 36.
([21]) Odluka Vijeća 1999/437/EZ od 17. svibnja 1999. o određenim aranžmanima za primjenu Sporazuma sklopljenog između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih dviju država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 176, 10.7.1999., str. 31.).
([22]) SL L 53, 27.2.2008., str. 52.
([23]) Odluka Vijeća 2008/146/EZ od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 1.).

o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ([24]), koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2011/350/EU ([25]).

(58) U pogledu Cipra ova Uredba predstavlja akt koji se temelji na schengenskoj pravnoj stečevini ili je na drugi način s njom povezan, u smislu članka 3. stavka 1. Akta o pristupanju iz 2003.

(59) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. stavkom 1. Uredbe (EU) 2018/1725 te je on dao mišljenje 8. veljače 2023. ([26]),

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE 1.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

U svrhu poboljšanja i olakšavanja djelotvornosti i učinkovitosti granične kontrole na vanjskim granicama i suzbijanja nezakonitog useljavanja, ovom se Uredbom utvrđuju pravila o:

(a) prikupljanju unaprijed dostavljenih informacija o putnicima (API) koje provode zračni prijevoznici;

(b) prijenosu API podataka usmjerivaču koji provode zračni prijevoznici;

(c) slanju API podataka od usmjerivača nadležnim graničnim tijelima.

Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje uredbe (EU) 2016/679 i (EU) 2018/1725.

Članak 2.

Područje primjene

Ova se Uredba primjenjuje na zračne prijevoznike koji obavljaju letove u Uniju.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „zračni prijevoznik” znači zračni prijevoznik kako je definiran u članku 3. točki 1. Direktive (EU) 2016/681 Europskog parlamenta i Vijeća ([27]);

2. „granična kontrola” znači granična kontrola kako je definirana u članku 2. točki 11. Uredbe (EU) 2016/399;

([24]) SL L 160, 18.6.2011., str. 21.
([25]) Odluka Vijeća 2011/350/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pristupanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, u vezi s ukidanjem kontrola na unutarnjim granicama i kretanju osoba, u ime Europske unije (SL L 160, 18.6.2011., str. 19.).
([26]) SL C 84, 7.3.2023., str. 2.
([27]) Direktiva (EU) 2016/681 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o uporabi podataka iz evidencije podataka o putnicima (PNR) u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela (SL L 119, 4.5.2016., str. 132.).

3. „letovi u Uniju” znači letovi koji lete s državnog područja treće zemlje ili države članice na koju se ova Uredba ne primjenjuje i koji planiraju sletjeti na državno područje države članice ili država članica na koje se primjenjuje ova Uredba;

4. „granični prijelaz” znači granični prijelaz kako je definiran u članku 2. točki 8. Uredbe (EU) 2016/399;

5. „redoviti let” znači let koji se izvodi u skladu s utvrđenim redom letenja, za koji pripadnici šire javnosti mogu kupiti karte;

6. „izvanredni let” znači let koji se ne izvodi u skladu s utvrđenim redom letenja i koji nije nužno dio redovne ili planirane rute;

7. „nadležno granično tijelo” znači tijelo koje je država članica ovlastila za provedbu granične kontrole i koje je ta država članica imenovala i o tome obavijestila u skladu s člankom 14. stavkom 2.;

8. „putnik” znači svaka osoba, izuzev članova posade na dužnosti, koja se prevozi ili će se prevesti u zrakoplovu uz pristanak zračnog prijevoznika, vidljivog iz upisa te osobe na popis putnika;

9. „unaprijed dostavljene informacije o putnicima” ili „API podaci” znači podaci o putnicima i informacije o letu iz članka 4. stavka 2. odnosno stavka 3.;

10. „usmjerivač” znači usmjerivač iz članka 11. ove Uredbe i članka 9. Uredbe (EU) 2025/13;

11. „osobni podaci” znači osobni podaci kako su definirani u članku 4. točki 1. Uredbe (EU) 2016/679;

12. „podaci o zračnom prometu u stvarnom vremenu” znači informacije o dolaznom i odlaznom zračnom prometu zračne luke obuhvaćene ovom Uredbom.

POGLAVLJE 2.

PRIKUPLJANJE, PRIJENOS, POHRANA I BRISANJE API PODATAKA

Članak 4.

Prikupljanje API podataka koje provode zračni prijevoznici

1. Zračni prijevoznici prikupljaju API podatke svakog putnika na letovima u Uniju, koji se trebaju prenijeti usmjerivaču u skladu s člankom 6. Ako se radi o zajedničkim letovima (code-sharing) zračnih prijevoznika, zračni prijevoznik koji obavlja let obvezan je prenijeti API podatke.

2. API podaci sastoje se samo od sljedećih podataka koji se odnose na svakog putnika na letu:

(a) prezime (obiteljsko ime), ime ili imena (osobna imena);

(b) datum rođenja, spol i državljanstvo;

(c) vrsta i broj putne isprave i troslovna oznaka zemlje koja je izdala putnu ispravu;

(d) datum isteka valjanosti putne isprave;

(e) broj za identifikaciju u evidenciji podataka o putnicima kojim se zračni prijevoznik koristi za lociranje putnika u svojem informacijskom sustavu (kôd evidencije PNR-a);

(f) informacije o sjedalu odnosno broj sjedala u zrakoplovu dodijeljen putniku, ako su takve informacije dostupne;

(g) broj naljepnice ili brojevi naljepnica za prtljagu te broj i masa predanih torbi, ako su takve informacije dostupne;

(h) oznaka koja označava metodu upotrijebljenu za prikupljanje i potvrđivanje podataka iz točaka od (a) do (d).

3. API podaci sastoje se također samo od sljedećih informacija o letu koje se odnose na let svakog putnika:

(a) identifikacijski broj leta ili, ako se radi o zajedničkim letovima (code-sharing) zračnih prijevoznika, identifikacijski brojevi letova ili, ako takav broj ne postoji, druga jasna i odgovarajuća sredstva za identifikaciju leta;

(b) ako je primjenjivo, granični prijelaz na kojem se ulazi na državno područje države članice;

(c) oznaka zračne luke dolaska ili, ako se planira sletjeti u jednu ili više zračnih luka na državnom području jedne ili više država članica na koje se primjenjuje ova Uredba, oznake zračnih luka pristajanja na državnom području predmetnih država članica;

(d) oznaka zračne luke polaska leta;

(e) oznaka zračne luke prvog mjesta ukrcaja, ako je dostupna;

(f) lokalni datum i lokalno vrijeme polaska;

(g) lokalni datum i lokalno vrijeme dolaska;

(h) podaci za kontakt zračnog prijevoznika;

(i) format koji se upotrebljava za prijenos API podataka.

Članak 5.

Načini prikupljanja API podataka

1. Zračni prijevoznici prikupljaju API podatke u skladu s člankom 4. na način kojim se osigurava da su API podaci koje prenose u skladu s člankom 6. točni, potpuni i ažurirani.

2. Zračni prijevoznici prikupljaju API podatke iz članka 4. stavka 2. točaka od (a) do (d) automatiziranim sredstvima za prikupljanje strojno čitljivih podataka na putnoj ispravi dotičnog putnika. To čine u skladu s detaljnim tehničkim zahtjevima i operativnim pravilima iz stavka 7. ovog članka, kad takva pravila budu donesena i primjenjiva.

Ako zračni prijevoznici primjenjuju postupak prijave za let putem interneta, putnicima omogućuju da tijekom tog postupka prijave za let putem interneta automatiziranim sredstvima dostave API podatke iz članka 4. stavka 2. točaka od (a) do (d). Putnicima koji se nisu prijavili za let putem interneta zračni prijevoznici omogućuju da te API podatke dostave automatiziranim sredstvima tijekom prijave za let u zračnoj luci s pomoću samoposlužnog kioska ili uz pomoć osoblja zračnog prijevoznika na šalteru..

Ako upotreba automatiziranih sredstava nije tehnički moguća, zračni prijevoznici API podatke iz članka 4. stavka 2. točaka od (a) do (d) iznimno prikupljaju ručno, kao dio prijave za let putem interneta ili kao dio prijave za let u zračnoj luci, na način kojim se osigurava usklađenost sa stavkom 1. ovog članka.

3. Sva automatizirana sredstva koja zračni prijevoznici upotrebljavaju za prikupljanje API podataka u skladu s ovom Uredbom moraju biti pouzdana, sigurna i ažurirana. Zračni prijevoznici osiguravaju da su API podaci šifrirani tijekom prijenosa takvih podataka od putnika do zračnog prijevoznika.

4. Tijekom prijelaznog razdoblja, uz automatizirana sredstva iz stavka 3., zračni prijevoznici putnicima omogućavaju ručno dostavljanje API podataka u okviru prijave za let putem interneta. U takvim slučajevima zračni prijevoznici upotrebljavaju tehnike provjere podataka kako bi osigurali usklađenost sa stavkom 1.

5. Prijelazno razdoblje iz stavka 4. ne utječe na pravo zračnih prijevoznika da u zračnoj luci prije ukrcaja u zrakoplov provjere API podatke prikupljene u okviru prijave za let putem interneta kako bi osigurali usklađenost sa stavkom 1., u skladu s primjenjivim pravom Unije.

6. Komisija je, počevši od datuma koji je četiri godine nakon dana početka rada usmjerivača iz članka 34. i na temelju evaluacije dostupnosti i pristupačnosti automatiziranih sredstava za prikupljanje API podataka, ovlaštena donijeti delegirani akt u skladu s člankom 44. kako bi se okončalo prijelazno razdoblje iz stavka 4. ovog članka.

7. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 44. radi dopune ove Uredbe utvrđivanjem detaljnih tehničkih zahtjeva i operativnih pravila za prikupljanje API podataka iz članka 4. stavka 2. točaka od (a) do (d), upotrebom automatiziranih sredstava u skladu sa stavcima 2. i 3. ovog članka, i za ručno prikupljanje API podataka u iznimnim okolnostima u skladu sa stavkom 2. ovog članka i tijekom prijelaznog razdoblja iz stavka 4. ovog članka. Ti tehnički zahtjevi i operativna pravila uključuju zahtjeve u pogledu sigurnosti podataka i za upotrebu najpouzdanijih automatiziranih sredstava dostupnih za prikupljanje strojno čitljivih podataka iz putne isprave.

8. Zračni prijevoznici koji upotrebljavaju automatizirana sredstva za prikupljanje informacija iz članka 3. stavaka 1. i 2. Direktive 2004/82/EZ imaju pravo to činiti primjenom tehničkih zahtjeva koji se odnose na takvu upotrebu iz stavka 7. ovog članka, u skladu s tom direktivom.

Članak 6.

Obveze zračnih prijevoznika u pogledu prijenosa API podataka

1. Zračni prijevoznici prenose šifrirane API podatke usmjerivaču elektroničkim sredstvima za potrebe njihova slanja nadležnim graničnim tijelima u skladu s člankom 14. Zračni prijevoznici prenose API podatke u skladu s detaljnim pravilima iz stavka 3. ovog članka kad takva pravila budu donesena i primjenjiva.

2. Zračni prijevoznici prenose API podatke:

(a) po putniku u trenutku prijave za let, ali najranije 48 sati prije planiranog vremena polaska zrakoplova; i

(b) za sve ukrcane putnike odmah nakon zatvaranja leta, to jest nakon što su se putnici ukrcali u zrakoplov u okviru priprema za polazak i putnici se više ne mogu ukrcati u zrakoplov niti ga napustiti.

3. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 44. radi dopune ove Uredbe utvrđivanjem potrebnih detaljnih pravila o zajedničkim protokolima i podržanim formatima podataka koji se trebaju upotrebljavati za šifrirane prijenose API podataka usmjerivaču iz stavka 1. ovog članka, uključujući prijenos API podataka u trenutku prijave za let i zahtjeve u pogledu sigurnosti podataka. Takvim detaljnim pravilima osigurava se da zračni prijevoznici prenose API podatke koristeći istu strukturu i sadržaj.

Članak 7.

Obrada API podataka koju provode nadležna granična tijela

Nadležna granična tijela obrađuju API podatke koje primaju u skladu s ovom Uredbom isključivo u svrhu poboljšanja i olakšavanja djelotvornosti i učinkovitosti granične kontrole na vanjskim granicama i suzbijanja nezakonitog useljavanja.

Nadležna granična tijela ne obrađuju API podatke na način koji bi doveo do izrade profila pojedinaca kako je navedeno u članku 22. Uredbe (EU) 2016/679 niti radi diskriminacije osoba na temelju osnova navedenih u članku 21. Povelje.

Članak 8.

Razdoblje pohrane i brisanje API podataka

1. Zračni prijevoznici tijekom razdoblja od 48 sati od trenutka kada usmjerivač primi API podatke koji su mu preneseni u skladu s člankom 6. stavkom 2. točkama (a) i (b) pohranjuju API podatke koje su prikupili u skladu s člankom 4. Po isteku tog razdoblja odmah i trajno brišu takve API podatke, ne dovodeći u pitanje mogućnost da zračni prijevoznici zadrže i upotrebljavaju podatke ako je to potrebno za njihovo redovito poslovanje u skladu s primjenjivim pravom i člankom 16. stavcima 1. i 3.

2. Nadležna granična tijela tijekom razdoblja od 48 sati od njihova primitka pohranjuju API podatke koji su im poslani u skladu s člankom 14. nakon prijenosa u skladu s člankom 6. stavkom 2. točkama (a) i (b). Po isteku tog razdoblja odmah i trajno brišu takve API podatke.

U iznimnim slučajevima nadležna granična tijela mogu zadržati API podatke tijekom dodatnog razdoblja od najviše 48 sati samo ako se takvi API podaci odnose na putnike koji se nisu pojavili na graničnom prijelazu tijekom razdoblja iz prvog podstavka.

Članak 9.

Ispravljanje, dopunjavanje i ažuriranje API podataka

1. Ako zračni prijevoznik sazna da su podaci koje pohranjuje u skladu s ovom Uredbom nezakonito obrađeni ili da nisu API podaci, odmah i trajno briše te podatke. Ako su ti podaci preneseni usmjerivaču, zračni prijevoznik odmah obavješćuje Agenciju Europske unije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (agencija eu-LISA). Po primitku takve obavijesti agencija eu-LISA odmah obavješćuje nadležno granično tijelo koje je primilo predmetne podatke poslane putem usmjerivača. To nadležno granično tijelo odmah i trajno briše te podatke.

2. Ako zračni prijevoznik sazna da su podaci koje pohranjuje u skladu s ovom Uredbom netočni ili nepotpuni ili da više nisu ažurni, odmah ispravlja, dopunjuje ili ažurira te podatke. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost da zračni prijevoznici zadrže i upotrebljavaju podatke ako je to potrebno za njihovo redovito poslovanje u skladu s primjenjivim pravom.

3. Ako zračni prijevoznik nakon prijenosa API podataka u skladu s člankom 6. stavkom 2. točkom (a), ali prije prijenosa u skladu s člankom 6. stavkom 2. točkom (b), sazna da su podaci koje je prenio netočni, zračni prijevoznik odmah prenosi ispravljene API podatke usmjerivaču.

4. Ako zračni prijevoznik nakon prijenosa API podataka u skladu s člankom 6. stavkom 2. točkom (a) ili (b) sazna da su podaci koje je prenio netočni ili nepotpuni ili da više nisu ažurni, zračni prijevoznik odmah prenosi ispravljene, dopunjene ili ažurirane API podatke usmjerivaču.

5. Ako nadležno granično tijelo nakon slanja API podataka u skladu s člankom 14. sazna da su podaci netočni ili nepotpuni ili da više nisu ažurni, ono odmah briše te podatke, osim ako su ti podaci potrebni kako bi se osigurala usklađenost s obvezama utvrđenima u ovoj Uredbi.

6. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 44. radi dopune ove Uredbe utvrđivanjem potrebnih detaljnih pravila o ispravljanju, dopunjavanju i ažuriranju API podataka u smislu ovog članka.

Članak 10.

Temeljna prava

1. Prikupljanje i obrada osobnih podataka u skladu s ovom Uredbom i Uredbom (EU) 2025/13 koje provode zračni prijevoznici i nadležna tijela ne smije dovesti do diskriminacije osoba na temelju osnova navedenih u članku 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”).

2. Ovom se Uredbom u potpunosti poštuju ljudsko dostojanstvo te temeljna prava i načela priznata Poveljom, uključujući pravo na poštovanje privatnog života, na azil, na zaštitu osobnih podataka, na slobodu kretanja i na djelotvoran pravni lijek.

3. Posebna pozornost posvećuje se djeci, starijim osobama, osobama s invaliditetom i ranjivim osobama. Pri provedbi ove Uredbe primarni cilj mora biti zaštita interesa djeteta.

POGLAVLJE 3.

ODREDBE KOJE SE ODNOSE NA USMJERIVAČ

Članak 11.

Usmjerivač

1. Agencija eu-LISA projektira, razvija i smješta usmjerivač na poslužitelju te tehnički upravlja usmjerivačem, u skladu s člancima 25. i 26., kako bi se zračnim prijevoznicima olakšao prijenos šifriranih API podataka nadležnim graničnim tijelima u skladu s ovom Uredbom.

2. Usmjerivač se sastoji od sljedećeg:

(a) središnje infrastrukture, uključujući skup tehničkih komponenata koje omogućuju primanje i slanje šifriranih API podataka;

(b) sigurnog komunikacijskog kanala između središnje infrastrukture i nadležnih graničnih tijela, kao i sigurnog komunikacijskog kanala između središnje infrastrukture i zračnih prijevoznika, za prijenos i slanje API podataka i razmjenu svih povezanih obavijesti;

(c) sigurnog kanala za primanje podataka o zračnom prometu u stvarnom vremenu.

3. Ne dovodeći u pitanje članak 12. ove Uredbe, usmjerivač, ako je to primjereno i u mjeri u kojoj je to tehnički moguće, dijeli i ponovno upotrebljava tehničke komponente, uključujući hardverske i softverske komponente, mrežne usluge iz članka 13. Uredbe (EU) 2017/2226, portala za prijevoznike iz članka 6. stavka 2. točke (k) Uredbe (EU) 2018/1240 i portala za prijevoznike iz članka 45.c Uredbe (EZ) br. 767/2008.

Agencija eu-LISA projektira usmjerivač, u mjeri u kojoj je to tehnički i operativno moguće, na način koji je koherentan i usklađen s obvezama zračnih prijevoznika iz uredbi (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226 i (EU) 2018/1240.

4. Usmjerivač automatski izdvaja i stavlja na raspolaganje podatke, u skladu s člankom 38. ove Uredbe, središnjem repozitoriju podataka za izvješćivanje i statistiku (CRRS) uspostavljenom člankom 39. Uredbe (EU) 2019/817.

5. Agencija eu-LISA projektira i razvija usmjerivač na način da su za svaki prijenos API podataka od zračnih prijevoznika usmjerivaču u skladu s člankom 6. te za svako slanje API podataka od usmjerivača nadležnim graničnim tijelima u skladu s člankom 14. i CRRS-u u skladu s člankom 38. stavkom 2. API podaci tijekom prenošenja prolazno šifrirani.

Članak 12.

Isključiva upotreba usmjerivača

Za potrebe ove Uredbe usmjerivač upotrebljavaju samo:

(a) zračni prijevoznici za prijenos šifriranih API podataka u skladu s ovom Uredbom;

(b) nadležna granična tijela za primanje šifriranih API podataka u skladu s ovom Uredbom.

Ovim se člankom ne dovodi u pitanje članak 10. Uredbe (EU) 2025/13.

Članak 13.

Provjere formata podataka i prijenosa

1. Usmjerivač na automatiziran način i na temelju podataka o zračnom prometu u stvarnom vremenu provjerava je li zračni prijevoznik prenio API podatke u skladu s člankom 6. stavkom 1.

2. Usmjerivač odmah i na automatiziran način provjerava jesu li API podaci koji su mu preneseni u skladu s člankom 6. stavkom 1. usklađeni s detaljnim pravilima o podržanim formatima podataka iz članka 6. stavka 3.

3. Ako se provjerom iz stavka 1. ovog članka utvrdi da zračni prijevoznik nije prenio podatke ili ako se provjerom iz stavka 2. ovog članka utvrdi da podaci nisu u skladu s detaljnim pravilima o podržanim formatima podataka, usmjerivač odmah i na automatiziran način obavješćuje dotičnog zračnog prijevoznika i nadležna granična tijela država članica kojima su podaci trebali biti poslani u skladu s člankom 14. stavkom 1. U takvim slučajevima zračni prijevoznik odmah prenosi API podatke u skladu s člankom 6.

4. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna tehnička i postupovna pravila koja su potrebna za provjere i obavijesti iz stavaka 1., 2. i 3. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 43. stavka 2.

Članak 14.

Slanje API podataka od usmjerivača nadležnim graničnim tijelima

1. Nakon provjera formata podataka i prijenosa iz članka 13. usmjerivač šalje šifrirane API podatke koji su mu preneseni u skladu s člankom 6. ili člankom 9. stavcima 3. i 4. nadležnim graničnim tijelima države članice ili, ako se planira slijetanje u jednoj ili više zračnih luka na državnom području jedne ili više država članica na koje se ova Uredba primjenjuje, nadležnim graničnim tijelima država članica iz članka 4. stavka 3. točke (c). Te podatke šalje odmah i na automatiziran način, bez promjene njihova sadržaja na bilo koji način, te u skladu s detaljnim pravilima iz stavka 5. ovog članka kad takva pravila budu donesena i primjenjiva.

Za potrebe takvog slanja agencija eu-LISA uspostavlja i ažurira korelacijsku tablicu između različitih zračnih luka polaska i odlaska i zemalja kojima one pripadaju.

2. Države članice imenuju nadležna granična tijela ovlaštena za primanje API podataka koji su im poslani od usmjerivača u skladu s ovom Uredbom. Do datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 46. drugog stavka države članice obavješćuju agenciju eu-LISA i Komisiju o nazivu i podacima za kontakt nadležnih graničnih tijela te, prema potrebi, obavješćuju agenciju eu-LISA i Komisiju o bilo kakvom ažuriranju tih informacija.

Komisija na temelju tih obavijesti i ažuriranja sastavlja i objavljuje popis imenovanih nadležnih graničnih tijela, uključujući njihove podatke za kontakt.

3. Države članice osiguravaju da njihova nadležna granična tijela po primitku API podataka u skladu sa stavkom 1. odmah i na automatiziran način usmjerivaču potvrde primitak takvih podataka.

4. Države članice osiguravaju da samo propisno ovlašteno i osposobljeno osoblje njihovih nadležnih graničnih tijela, imenovanih u skladu sa stavkom 2., ima pristup API podacima koji im se šalju putem usmjerivača. Utvrđuju potrebna pravila u tu svrhu. Ta pravila uključuju pravila o izradi i redovitom ažuriranju popisa tog osoblja i njihovih profila.

5. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna tehnička i postupovna pravila koja su potrebna za slanje API podataka od usmjerivača iz stavka 1. ovog članka, među ostalim o zahtjevima u pogledu sigurnosti podataka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 43. stavka 2.

Članak 15.

Brisanje API podataka iz usmjerivača

API podaci koji se prenose usmjerivaču u skladu s ovom Uredbom pohranjuju se na usmjerivaču samo u mjeri u kojoj je to potrebno za dovršetak slanja relevantnim nadležnim graničnim tijelima u skladu s ovom Uredbom te se odmah, trajno i na automatiziran način brišu s usmjerivača ako se u skladu s člankom 14. stavkom 3. potvrdi da je dovršeno slanje API podataka relevantnim nadležnim graničnim tijelima.

Članak 16.

Djelovanja ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač

1. Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač za slanje API podataka zbog kvara usmjerivača, agencija eu-LISA o toj tehničkoj nemogućnosti odmah i na automatiziran način obavješćuje zračne prijevoznike i nadležna granična tijela. U tom slučaju agencija eu-LISA odmah poduzima mjere za rješavanje tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača i odmah obavješćuje zračne prijevoznike i nadležna granična tijela čim se uspješno riješi.

Tijekom razdoblja između tih obavijesti ne primjenjuju se članak 6. stavak 1. i članak 8. stavak 1. u mjeri u kojoj tehnička nemogućnost sprečava prijenos API podataka usmjerivaču. Zračni prijevoznici pohranjuju API podatke dok se tehnička nemogućnost uspješno ne riješi. Čim se tehnička nemogućnost uspješno riješi zračni prijevoznici prenose podatke usmjerivaču u skladu s člankom 6. stavkom 1.

Ako su API podaci primljeni nakon isteka 96 sati od vremena polaska kako je navedeno u članku 4. stavku 3. točki (f), usmjerivač ne šalje API podatke nadležnim graničnim tijelima, nego briše te podatke.

Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač te u iznimnim slučajevima povezanima s ciljevima ove Uredbe zbog kojih je potrebno da nadležna granična tijela odmah prime API podatke tijekom tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača, nadležna granična tijela mogu zatražiti od zračnih prijevoznika da upotrijebe bilo koje drugo odgovarajuće sredstvo kojim se osigurava potrebna razina sigurnosti podataka, kvalitete podataka i zaštite podataka kako bi se API podaci izravno prenijeli nadležnim graničnim tijelima. Nadležna granična tijela obrađuju API podatke primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom u skladu s pravilima i zaštitnim mjerama utvrđenima u Uredbi (EU) 2016/399 i primjenjivom nacionalnom pravu.

Nakon obavijesti agencije eu-LISA da je tehnička nemogućnost uspješno riješena i ako se u skladu s člankom 14. stavkom 3. potvrdi da je slanje API podataka putem usmjerivača relevantnom nadležnom graničnom tijelu dovršeno, nadležno granično tijelo odmah briše API podatke primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom.

2. Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač za slanje API podataka zbog kvara sustava ili infrastrukture iz članka 23. određene države članice, nadležna granična tijela te države članice o toj tehničkoj nemogućnosti odmah i na automatiziran način obavješćuju zračne prijevoznike, nadležna tijela drugih država članica, agenciju eu-LISA i Komisiju. U tom slučaju ta država članica odmah poduzima mjere za rješavanje tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača i odmah obavješćuje zračne prijevoznike, nadležna tijela druge države članice, agenciju eu-LISA i Komisiju kad se uspješno riješi. Usmjerivač pohranjuje API podatke dok se tehnička mogućnost uspješno ne riješi. Čim se tehnička nemogućnost uspješno riješi usmjerivač šalje podatke u skladu s člankom 14. stavkom 1.

Tijekom razdoblja između tih obavijesti ne primjenjuju se članak 6. stavak 1. i članak 8. stavak 1. u mjeri u kojoj tehnička nemogućnost sprečava prijenos API podataka usmjerivaču. Zračni prijevoznici pohranjuju API podatke sve do uspješnog rješavanja tehničke nemogućnosti. Čim se tehnička nemogućnost uspješno riješi zračni prijevoznici prenose podatke usmjerivaču u skladu s člankom 6. stavkom 1.

Ako su API podaci primljeni nakon isteka 96 sati od vremena polaska kako je navedeno u članku 4. stavku 3. točki (f), usmjerivač ne šalje API podatke nadležnim graničnim tijelima, nego briše te podatke.

Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač te u iznimnim slučajevima povezanima s ciljevima ove Uredbe zbog kojih je potrebno da nadležna granična tijela odmah prime API podatke tijekom tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača, nadležna granična tijela mogu zatražiti od zračnih prijevoznika da upotrijebe bilo koje drugo odgovarajuće sredstvo kojim se osigurava potrebna razina sigurnosti podataka, kvalitete podataka i zaštite podataka kako bi se API podaci izravno prenijeli nadležnim graničnim tijelima. Nadležna granična tijela obrađuju API podatke primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom u skladu s pravilima i zaštitnim mjerama utvrđenima u Uredbi (EU) 2016/399 i primjenjivom nacionalnom pravu.

Nakon obavijesti agencije eu-LISA da je tehnička nemogućnost uspješno riješena i ako se u skladu s člankom 14. stavkom 3. potvrdi da je slanje API podataka putem usmjerivača relevantnom nadležnom graničnom tijelu dovršeno, nadležno granično tijelo odmah briše API podatke primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom.

3. Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač za prijenos API podataka zbog kvara sustava ili infrastrukture iz članka 24. određenog zračnog prijevoznika, taj zračni prijevoznik o toj tehničkoj nemogućnosti odmah i na automatiziran način obavješćuje nadležna granična tijela, agenciju eu-LISA i Komisiju. U tom slučaju taj zračni prijevoznik odmah poduzima mjere za rješavanje tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača i odmah obavješćuje agenciju eu-LISA i Komisiju čim se uspješno riješi.

Tijekom razdoblja između tih obavijesti ne primjenjuju se članak 6. stavak 1. i članak 8. stavak 1. u mjeri u kojoj tehnička nemogućnost sprečava prijenos API podataka usmjerivaču. Zračni prijevoznici pohranjuju API podatke dok se tehnička mogućnost uspješno ne riješi. Čim se tehnička nemogućnost uspješno riješi zračni prijevoznici prenose podatke usmjerivaču u skladu s člankom 6. stavkom 1. Međutim, usmjerivač ne šalje API podatke nadležnim graničnim tijelima, nego briše podatke ako su primljeni nakon isteka 96 sati od vremena polaska kako je navedeno u članku 4. stavku 3. točki (f).

Ako iz tehničkih razloga nije moguće upotrijebiti usmjerivač, te u iznimnim slučajevima povezanima s ciljevima ove Uredbe zbog kojih je potrebno da nadležna granična tijela odmah prime API podatke tijekom tehničke nemogućnosti upotrebe usmjerivača, nadležna granična tijela mogu zatražiti od zračnih prijevoznika da upotrijebe bilo koje drugo odgovarajuće sredstvo kojim se osigurava potrebna razina sigurnosti podataka, kvalitete podataka i zaštite podataka kako bi se API podaci izravno prenijeli nadležnim graničnim tijelima. Nadležna granična tijela obrađuju API podatke primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvom u skladu s pravilima i zaštitnim mjerama utvrđenima u Uredbi (EU) 2016/399 i primjenjivom nacionalnom pravu.

Nakon obavijesti agencije eu-LISA da je tehnička nemogućnost uspješno riješena i ako se u skladu s člankom 14. stavkom 2. potvrdi da je slanje API podataka putem usmjerivača relevantnom nadležnom graničnom tijelu dovršeno, nadležno granično tijelo odmah briše API podatke primljene bilo kojim drugim odgovarajućim sredstvima.

Kad se problem tehničke nemogućnosti uspješno riješi, predmetni zračni prijevoznik bez odgode nacionalnom nadzornom tijelu za API iz članka 36. podnosi izvješće koje sadržava sve potrebne pojedinosti o tehničkoj nemogućnosti, uključujući uzroke tehničke nemogućnosti, njezin opseg i posljedice, kao i mjere poduzete za njezino rješavanje.

POGLAVLJE 4.

POSEBNE ODREDBE O ZAŠTITI OSOBNIH PODATAKA I SIGURNOSTI

Članak 17.

Vođenje evidencije

1. Zračni prijevoznici izrađuju evidenciju o svim postupcima obrade koji se odnose na API podatke u skladu s ovom Uredbom koji se provode upotrebom automatiziranih sredstava iz članka 5. stavka 2. Ta evidencija uključuje datum, vrijeme i mjesto prijenosa API podataka. Ta evidencija ne smije sadržavati osobne podatke, osim informacija potrebnih za identifikaciju relevantnog člana osoblja zračnog prijevoznika.

2. Agencija eu-LISA vodi evidenciju o svim postupcima obrade koji se odnose na prijenos i slanje API podataka putem usmjerivača u skladu s ovom Uredbom. Ta evidencija uključuje:

(a) zračnog prijevoznika koji je prenio API podatke usmjerivaču;

(b) nadležna granična tijela kojima su API podaci poslani putem usmjerivača;

(c) datum i vrijeme prijenosa ili slanja iz točaka (a) i (b) te mjesto tog prijenosa ili slanja;

(d) svaki pristup osoblja agencije eu-LISA koji je potreban za održavanje usmjerivača, kako je navedeno u članku 26. stavku 3.;

(e) sve druge informacije u vezi s tim postupcima obrade, koje su potrebne za praćenje sigurnosti i cjelovitosti API podataka te zakonitosti tih postupaka obrade.

Ta evidencija ne smije uključivati osobne podatke, osim informacija potrebnih za identifikaciju relevantnog člana osoblja agencije eu-LISA iz prvog podstavka točke (d).

3. Evidencija iz stavaka 1. i 2. ovog članka upotrebljava se samo kako bi se osigurala sigurnost i cjelovitost API podataka te zakonitost obrade, posebno u pogledu usklađenosti sa zahtjevima utvrđenima u ovoj Uredbi, uključujući postupke u vezi sa sankcijama za povrede tih zahtjeva u skladu s člancima 36. i 37.

4. Zračni prijevoznici i agencija eu-LISA poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi evidenciju koju su izradili u skladu sa stavkom 1. odnosno stavkom 2. zaštitili od neovlaštenog pristupa i drugih sigurnosnih rizika.

5. Nacionalno nadzorno tijelo za API iz članka 36. i nadležna granična tijela imaju pristup relevantnoj evidenciji iz stavka 1. ovog članka ako je to potrebno u svrhe iz stavka 3. ovog članka.

6. Zračni prijevoznici i agencija eu-LISA čuvaju evidenciju koju su izradili u skladu sa stavkom 1. odnosno stavkom 2. tijekom razdoblja od godinu dana od trenutka izrade te evidencije. Po isteku tog razdoblja odmah i trajno brišu tu evidenciju.

Međutim, ako je ta evidencija potrebna za postupke praćenja ili kako bi se osigurala sigurnost i cjelovitost API podataka ili zakonitost postupaka obrade, kako je navedeno u stavku 3., a ti su postupci već započeli u trenutku isteka razdoblja iz prvog podstavka ovog stavka, agencija eu-LISA i zračni prijevoznici čuvaju tu evidenciju onoliko dugo koliko je potrebno za te postupke. U tom slučaju odmah brišu tu evidenciju kada više nije potrebna za te postupke.

Članak 18.

Odgovornost za zaštitu podataka

1. Zračni prijevoznici su voditelji obrade, u smislu članka 4. točke 7. Uredbe (EU) 2016/679, u pogledu obrade API podataka koji su osobni podaci, u odnosu na prikupljanje i prijenos takvih podataka usmjerivaču u skladu s ovom Uredbom.

2. Svaka država članica imenuje nadležno tijelo kao voditelja obrade u skladu s ovim člankom. Države članice obavješćuju Komisiju, agenciju eu-LISA i druge države članice o tim tijelima.

Sva nadležna tijela koja imenuju države članice zajednički su voditelji obrade u skladu s člankom 26. Uredbe (EU) 2016/679 za potrebe obrade osobnih podataka u usmjerivaču.

3. Agencija eu-LISA je izvršitelj obrade u smislu članka 3. točke 12. Uredbe (EU) 2018/1725 za potrebe obrade putem usmjerivača API podataka koji su osobni podaci u skladu s ovom Uredbom, uključujući slanje tih podataka od usmjerivača nadležnim graničnim tijelima i pohranu tih podataka na usmjerivaču iz tehničkih razloga. Agencija eu-LISA osigurava da se usmjerivačem upravlja u skladu s ovom Uredbom.

4. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju odgovornosti zajedničkih voditelja obrade podataka i obveze između zajedničkih voditelja obrade i izvršitelja obrade. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 43. stavka 2.

Članak 19.

Informiranje putnika

U skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2016/679 zračni prijevoznici putnicima na letovima obuhvaćenima ovom Uredbom pružaju informacije o svrsi prikupljanja njihovih osobnih podataka, vrsti prikupljenih osobnih podataka, primateljima osobnih podataka i načinima ostvarivanja njihovih prava kao ispitanika.

Te se informacije putnicima priopćuju u pisanom obliku i u lako dostupnom formatu u trenutku rezervacije i u trenutku prijave za let, bez obzira na sredstva upotrijebljena za prikupljanje osobnih podataka u trenutku prijave za let u skladu s člankom 5.

Članak 20.

Sigurnost

1. Agencija eu-LISA osigurava sigurnost i šifriranje API podataka, posebno API podataka koji su osobni podaci, a koje obrađuje u skladu s ovom Uredbom. Nadležna granična tijela i zračni prijevoznici osiguravaju sigurnost API podataka, posebno API podataka koji su osobni podaci, a koje obrađuju u skladu s ovom Uredbom. Agencija eu-LISA, nadležna granična tijela i zračni prijevoznici međusobno surađuju u skladu sa svojim odgovornostima i u skladu s pravom Unije kako bi osigurali takvu sigurnost.

2. Agencija eu-LISA poduzima mjere koje su potrebne kako bi osigurala sigurnost usmjerivača i API podataka, posebno API podataka koji su osobni podaci, a koji se šalju putem usmjerivača, među ostalim uspostavom, provedbom i redovitim ažuriranjem sigurnosnog plana, plana kontinuiteta poslovanja i plana oporavka u slučaju katastrofe kako bi:

(a) fizički zaštitila usmjerivač, među ostalim izradom planova za zaštitu njegovih kritičnih komponenata u nepredviđenim situacijama;

(b) spriječila bilo kakvu neovlaštenu obradu API podataka, uključujući svaki neovlašteni pristup tim podacima te njihovo kopiranje, izmjenu ili brisanje, tijekom prijenosa API podataka u usmjerivač i iz njega te tijekom svake pohrane API podataka na usmjerivaču ako je to potrebno za dovršetak slanja, posebno s pomoću odgovarajućih tehnika šifriranja;

(c) osigurala da osobe ovlaštene za pristup usmjerivaču imaju pristup samo podacima obuhvaćenima njihovim ovlaštenjem za pristup;

(d) osigurala mogućnost provjere i utvrđivanja kojim se nadležnim graničnim tijelima putem usmjerivača šalju API podaci;

(e) pravilno izvješćivala svoj upravni odbor o svim greškama u funkcioniranju usmjerivača;

(f) pratila djelotvornost sigurnosnih mjera koje se zahtijevaju na temelju ovog članka i Uredbe (EU) 2018/1725 te procijenila i ažurirala te sigurnosne mjere ako je to potrebno s obzirom na tehnološki ili operativni razvoj.

Mjere iz prvog podstavka ovog stavka ne utječu na članak 32. Uredbe (EU) 2016/679 ni na članak 33. Uredbe (EU) 2018/1725.

Članak 21.

Samopraćenje

Zračni prijevoznici i nadležna granična tijela prate usklađenost sa svojim obvezama na temelju ove Uredbe, posebno u pogledu obrade API podataka koji su osobni podaci. Za zračne prijevoznike praćenje uključuje česte provjere evidencije iz članka 17. stavka 1.

Članak 22.

Revizije zaštite osobnih podataka

1. Neovisna nadzorna tijela iz članka 51. Uredbe (EU) 2016/679 najmanje jednom svake četiri godine provode reviziju postupaka obrade API podataka koji su osobni podaci, a koju provode nadležna granična tijela za potrebe ove Uredbe. Države članice osiguravaju da njihova neovisna nadzorna tijela imaju dostatna sredstva i stručnost za izvršavanje zadaća koje su im povjerene u skladu s ovom Uredbom.

2. Europski nadzornik za zaštitu podataka najmanje jednom godišnje provodi reviziju postupaka obrade API podataka koji su osobni podaci, a koju provodi agencija eu-LISA za potrebe ove Uredbe, u skladu s relevantnim međunarodnim revizijskim standardima. Izvješće o toj reviziji šalje se Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, državama članicama i agenciji eu-LISA. Agencija eu-LISA ima mogućnost iznijeti primjedbe prije donošenja izvješća.

3. U vezi s postupcima obrade iz stavka 2. ovog članka, agencija eu-LISA Europskom nadzorniku za zaštitu podataka na zahtjev dostavlja informacije koje zatraži, daje mu pristup svim dokumentima koje zatraži i evidenciji iz članka 17. stavka 2. te mu dopušta pristup svim prostorijama agencije eu-LISA u svakom trenutku.

POGLAVLJE 5.

PITANJA POVEZANA S USMJERIVAČEM

Članak 23.

Veze nadležnih graničnih tijela s usmjerivačem

1. Države članice osiguravaju da su njihova nadležna granična tijela povezana s usmjerivačem. Osiguravaju da su sustavi i infrastruktura nadležnih graničnih tijela za primanje i daljnju obradu API podataka prenesenih u skladu s ovom Uredbom integrirani s usmjerivačem.

Države članice osiguravaju da veza i integracija s usmjerivačem omogućuju njihovim nadležnim graničnim tijelima primanje i daljnju obradu API podataka te razmjenu svih povezanih obavijesti na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način.

2. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju potrebna detaljna pravila o vezama i integraciji s usmjerivačem iz stavka 1. ovog članka, među ostalim o zahtjevima u pogledu sigurnosti podataka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 43. stavka 2.

Članak 24.

Veze zračnih prijevoznika s usmjerivačem

1. Zračni prijevoznici osiguravaju da su povezani s usmjerivačem. Osiguravaju da su njihovi sustavi i infrastruktura za prijenos API podataka usmjerivaču u skladu s ovom Uredbom integrirani s usmjerivačem.

Zračni prijevoznici osiguravaju da im veza i integracija s usmjerivačem omogućuju prijenos API podataka te razmjenu svih povezanih obavijesti na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način. U tu svrhu zračni prijevoznici provode ispitivanja prijenosa API podataka usmjerivaču u suradnji s agencijom eu-LISA u skladu s člankom 27. stavkom 3.

2. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju potrebna detaljna pravila o vezama i integraciji s usmjerivačem iz stavka 1. ovog članka, među ostalim o zahtjevima u pogledu sigurnosti podataka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 43. stavka 2.

Članak 25.

Zadaće agencije eu-LISA povezane s projektiranjem i razvojem usmjerivača

1. Agencija eu-LISA odgovorna je za projektiranje fizičke arhitekture usmjerivača, uključujući utvrđivanje njegovih tehničkih specifikacija.

2. Agencija eu-LISA odgovorna je za razvoj usmjerivača, uključujući sve tehničke prilagodbe potrebne za rad usmjerivača.

Razvoj usmjerivača sastoji se od razrade i provedbe tehničkih specifikacija, ispitivanja i općeg upravljanja projektom i koordinacije faze razvoja.

3. Agencija eu-LISA osigurava da je usmjerivač projektiran i razvijen tako da ima funkcionalnosti navedene u ovoj Uredbi te da započne s radom što je prije moguće nakon što Komisija donese provedbene i delegirane akte predviđene člankom 5. stavkom 7., člankom 6. stavkom 3., člankom 9. stavkom 6., člankom 23. stavkom 2. i člankom 24. stavkom 2. ove Uredbe i nakon provedbe procjene učinka na zaštitu podataka u skladu s člankom 35. Uredbe (EU) 2016/679.

4. Agencija eu-LISA nadležnim graničnim tijelima, drugim relevantnim tijelima država članica i zračnim prijevoznicima stavlja na raspolaganje komplet za ispitivanje sukladnosti. Komplet za ispitivanje sukladnosti uključuje testno okruženje, simulator, skupove ispitnih podataka i plan ispitivanja. Komplet za ispitivanje sukladnosti omogućuje sveobuhvatno ispitivanje usmjerivača iz stavka 5. te ostaje na raspolaganju nakon završetka tog ispitivanja.

5. Ako agencija eu-LISA smatra da je faza razvoja završena, bez nepotrebne odgode provodi sveobuhvatno ispitivanje usmjerivača u suradnji s nadležnim graničnim tijelima i drugim relevantnim tijelima država članica i zračnim prijevoznicima te obavješćuje Komisiju o ishodu tog ispitivanja.

Članak 26.

Zadaće agencije eu-LISA povezane sa smještajem usmjerivača na poslužitelju i tehničkim upravljanjem usmjerivačem

1. Agencija eu-LISA smješta usmjerivač na poslužitelju u svojim tehničkim centrima.

2. Agencija eu-LISA odgovorna je za tehničko upravljanje usmjerivačem, uključujući njegovo održavanje i tehnički razvoj, na način kojim se osigurava sigurno, djelotvorno i brzo slanje API podataka putem usmjerivača, u skladu s ovom Uredbom.

Tehničko upravljanje usmjerivačem sastoji se od obavljanja svih zadaća i provedbe svih tehničkih rješenja potrebnih za pravilno funkcioniranje usmjerivača u skladu s ovom Uredbom neprekinuto 24 sata na dan i sedam dana u tjednu. Uključuje rad na održavanju i tehnički razvoj koji su potrebni kako bi se osiguralo da usmjerivač funkcionira na zadovoljavajućoj razini tehničke kvalitete, posebno u pogledu dostupnosti, točnosti i pouzdanosti slanja API podataka, u skladu s tehničkim specifikacijama i, u najvećoj mogućoj mjeri, u skladu s operativnim potrebama nadležnih graničnih tijela i zračnih prijevoznika.

3. Osoblje agencije eu-LISA ne smije imati pristup API podacima koji se šalju putem usmjerivača. Međutim, ta zabrana ne sprečava osoblje agencije eu-LISA da ima takav pristup u mjeri u kojoj je to nužno za održavanje usmjerivača i tehničko upravljanje njime.

4. Ne dovodeći u pitanje stavak 3. ovog članka i članak 17. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije, utvrđenog u Uredbi Vijeća (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68 ([28]), agencija eu-LISA primjenjuje odgovarajuća pravila o čuvanju profesionalne tajne ili druge jednakovrijedne obveze u pogledu povjerljivosti na svoje osoblje koje mora raditi s API podacima koji se šalju putem usmjerivača. Ta se obveza primjenjuje i nakon što takvo osoblje napusti radno mjesto ili zaposlenje te po prestanku njegovih aktivnosti.

Članak 27.

Zadaće potpore agencije eu-LISA povezane s usmjerivačem

1. Agencija eu-LISA na zahtjev nadležnih graničnih tijela, drugih relevantnih tijela država članica i zračnih prijevoznika pruža navedenim stranama osposobljavanje o tehničkoj upotrebi usmjerivača te o njihovu povezivanju i integraciji s usmjerivačem.

2. Agencija eu-LISA pruža podršku nadležnim graničnim tijelima u pogledu primanja API podataka putem usmjerivača u skladu s ovom Uredbom, posebno u pogledu primjene članaka 14. i 23.

3. U skladu s člankom 24. stavkom 1. i primjenom kompleta za ispitivanje sukladnosti iz članka 25. stavka 4. agencija eu-LISA u suradnji sa zračnim prijevoznicima provodi ispitivanja prijenosa API podataka usmjerivaču.

([28]) SL L 56, 4.3.1968., str. 1.

POGLAVLJE 6.

UPRAVLJANJE

Članak 28.

Odbor za upravljanje programom

1. Upravni odbor agencije eu-LISA osniva Odbor za upravljanje programom do 28. siječnja 2025. Taj odbor ima 10 članova i sastoji se od:

(a) sedam članova koje imenuje Upravni odbor agencije eu-LISA iz redova svojih članova ili njihovih zamjenika;

(b) predsjednika savjetodavne skupine za API-PNR iz članka 29.;

(c) jednog člana osoblja agencije eu-LISA kojeg imenuje njezin izvršni direktor; i

(d) jednog člana kojeg imenuje Komisija.

Kad je riječ o točki (a), članovi koje imenuje Upravni odbor agencije eu-LISA biraju se samo među njezinim članovima ili njihovim zamjenicima iz država članica na koje se primjenjuje ova Uredba.

2. Odbor za upravljanje programom sastavlja svoj poslovnik, a donosi ga Upravni odbor agencije eu-LISA.

Predsjedanje obnaša država članica koja je članica Odbora za upravljanje programom.

3. Odbor za upravljanje programom nadzire djelotvornost agencije eu-LISA u izvršavanju zadaća koje se odnose na projektiranje i razvoj usmjerivača u skladu s člankom 25.

Agencija eu-LISA na zahtjev Odbora za upravljanje programom dostavlja detaljne i ažurirane informacije o projektiranju i razvoju usmjerivača, među ostalim o resursima koje je agencija eu-LISA dodijelila.

4. Odbor za upravljanje programom redovito, a najmanje tri puta po tromjesečju, podnosi Upravnom odboru agencije eu-LISA pisana izvješća o napretku u projektiranju i razvoju usmjerivača.

5. Odbor za upravljanje programom nema ovlast za donošenje odluka ni mandat za zastupanje Upravnog odbora agencije eu-LISA ili njegovih članova.

6. Odbor za upravljanje programom prestaje postojati do datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 46. drugog stavka.

Članak 29.

Savjetodavna skupina za API-PNR

1. Savjetodavna skupina za API-PNR, osnovana na temelju članka 27. stavka 1. točke (de) Uredbe (EU) 2018/1726, od 28. siječnja 2025. pruža Upravnom odboru agencije eu-LISA potrebne stručne savjete u vezi s API-PNR-om, posebno u kontekstu pripremanja njezina godišnjeg programa rada i godišnjeg izvješća o radu.

2. Kad god su dostupne, agencija eu-LISA savjetodavnoj skupini za API-PNR dostavlja verzije, čak i privremene, tehničkih specifikacija i kompleta za ispitivanje sukladnosti iz članka 25. stavaka 1., 2. i 4.

3. Savjetodavna skupina za API-PNR obavlja sljedeće funkcije:

(a) pruža stručne savjete agenciji eu-LISA i Odboru za upravljanje programom u pogledu projektiranja i razvoja usmjerivača u skladu s člankom 25.;

(b) pruža stručne savjete agenciji eu-LISA o smještaju usmjerivača na poslužitelju i tehničkom upravljanju usmjerivačem u skladu s člankom 26.;

(c) na zahtjev Odbora za upravljanje programom dostavlja svoje mišljenje o napretku u projektiranju i razvoju usmjerivača, među ostalim o napretku tehničkih specifikacija i kompleta za ispitivanje sukladnosti iz stavka 2.

4. Savjetodavna skupina za API-PNR nema ovlast za donošenje odluka ni mandat za zastupanje Upravnog odbora agencije eu-LISA ili njegovih članova.

Članak 30.

Kontaktna skupina za API-PNR

1. Upravni odbor agencije eu-LISA uspostavlja kontaktnu skupinu za API-PNR do datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 46. drugog stavka.

2. Kontaktna skupina za API-PNR omogućuje komunikaciju između relevantnih tijela država članica i zračnih prijevoznika o tehničkim pitanjima povezanima s njihovim zadaćama i obvezama na temelju ove Uredbe.

3. Kontaktna skupina za API-PNR sastavljena je od predstavnika relevantnih tijela država članica i zračnih prijevoznika, predsjednika savjetodavne skupine za API-PNR i stručnjaka agencije eu-LISA.

4. Upravni odbor agencije eu-LISA utvrđuje poslovnik kontaktne skupine za API-PNR na temelju mišljenja savjetodavne skupine za API-PNR.

5. Ako to smatra potrebnim, Upravni odbor agencije eu-LISA može osnovati i podskupine kontaktne skupine za API-PNR radi rasprave o posebnim tehničkim pitanjima povezanima sa zadaćama i obvezama relevantnih tijela država članica i zračnih prijevoznika na temelju ove Uredbe.

6. Kontaktna skupina za API-PNR, uključujući njezine podskupine, nema ovlast za donošenje odluka ni mandat za zastupanje Upravnog odbora agencije eu-LISA ili njegovih članova.

Članak 31.

Stručna skupina za API

1. Komisija osniva stručnu skupinu za API u skladu s horizontalnim pravilima o osnivanju i radu stručnih skupina Komisije do datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 46. drugog stavka.

2. Stručna skupina za API omogućuje komunikaciju među relevantnim tijelima država članica te između relevantnih tijela država članica i zračnih prijevoznika o pitanjima politike koja se odnose na njihove zadaće i obveze na temelju ove Uredbe, među ostalim u vezi sa sankcijama iz članka 37.

3. Stručnom skupinom za API predsjeda Komisija, a osniva se u skladu s horizontalnim pravilima o osnivanju i radu stručnih skupina Komisije. Sastavljena je od predstavnika relevantnih tijela država članica, predstavnika zračnih prijevoznika i stručnjaka agencije eu-LISA. Ako je to relevantno za obavljanje njezinih zadaća, stručna skupina za API može pozvati relevantne dionike, osobito predstavnike Europskog parlamenta, Europskog nadzornika za zaštitu podataka i neovisnih nacionalnih nadzornih tijela, da sudjeluju u njezinu radu.

4. Stručna skupina za API izvršava svoje zadaće u skladu s načelom transparentnosti. Komisija na svojim internetskim stranicama objavljuje zapisnike sa sastanaka stručne skupine za API i druge relevantne dokumente.

Članak 32.

Troškovi agencije eu-LISA, Europskog nadzornika za zaštitu podataka, nacionalnih nadzornih tijela i država članica

1. Troškovi agencije eu-LISA povezani s uspostavom i radom usmjerivača u skladu s ovom Uredbom pokrivaju se iz općeg proračuna Unije.

2. Troškovi država članica povezani s provedbom ove Uredbe, posebno u pogledu njihove veze i integracije s usmjerivačem iz članka 23., podupiru se iz općeg proračuna Unije, u skladu s pravilima o prihvatljivosti i stopama sufinanciranja utvrđenima u primjenjivim pravnim aktima Unije.

3. Troškovi Europskog nadzornika za zaštitu podataka povezani sa zadaćama koje su mu povjerene na temelju ove Uredbe pokrivaju se iz općeg proračuna Unije.

4. Troškove neovisnih nacionalnih nadzornih tijela povezane sa zadaćama koje su im povjerene na temelju ove Uredbe snose države članice.

Članak 33.

Odgovornost u pogledu usmjerivača

Ako na usmjerivaču nastane šteta zato što država članica ili zračni prijevoznik nisu ispunili svoje obveze na temelju ove Uredbe, ta država članica ili zračni prijevoznik odgovorni suza takvu štetu, kako je predviđeno primjenjivim pravom Unije ili nacionalnim pravom, osim ako i u mjeri u kojoj se dokaže da agencija eu-LISA, druga država članica ili drugi zračni prijevoznik nisu poduzeli razumne mjere za sprečavanje nastanka štete ili za to da se njezin učinak svede na najmanju moguću mjeru.

Članak 34.

Početak rada usmjerivača

Komisija bez nepotrebne odgode provedbenim aktom utvrđuje datum početka rada usmjerivača nakon što agencija eu-LISA obavijesti Komisiju o uspješnom dovršetku sveobuhvatnog ispitivanja usmjerivača iz članka 25. stavka 5. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 43. stavka 2.

Komisija datum iz prvog stavka određuje tako da bude najkasnije 30 dana od datuma donošenja tog provedbenog akta.

Članak 35.

Dobrovoljna upotreba usmjerivača u primjeni Direktive 2004/82/EZ

1. Zračni prijevoznici imaju pravo upotrebljavati usmjerivač za slanje informacija iz članka 3. stavaka 1. i 2. Direktive 2004/82/EZ jednom ili više tamo navedenih odgovornih tijela, u skladu s tom direktivom, pod uvjetom da je predmetna država članica suglasna s takvom upotrebom, od odgovarajućeg datuma koji odredi ta država članica. Ta država članica daje suglasnost tek nakon što utvrdi da se, posebno u pogledu veze njezinih odgovornih tijela s usmjerivačem i veze predmetnog zračnog prijevoznika, informacije mogu slati na zakonit, siguran, djelotvoran i brz način.

2. Ako zračni prijevoznik počne upotrebljavati usmjerivač u skladu sa stavkom 1. ovog članka, nastavlja upotrebljavati usmjerivač za slanje takvih informacija odgovornim tijelima predmetne države članice do datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 46. drugog stavka. Međutim, ta se upotreba obustavlja od odgovarajućeg datuma koji odredi ta država članica ako ta država članica smatra da postoje objektivni razlozi koji zahtijevaju takvu obustavu te je o tome obavijestila zračnog prijevoznika.

3. Predmetna država članica:

(a) savjetuje se s agencijom eu-LISA prije davanja suglasnosti na dobrovoljnu upotrebu usmjerivača u skladu sa stavkom 1.;

(b) osim u propisno opravdanim hitnim situacijama, pruža predmetnom zračnom prijevozniku mogućnost da se očituje o njezinoj namjeri da obustavi takvu upotrebu u skladu sa stavkom 2. te se, ako je to relevantno, o tome savjetuje s agencijom eu-LISA;

(c) odmah obavješćuje agenciju eu-LISA i Komisiju o svakoj takvoj upotrebi s kojom se suglasila i o svakoj obustavi takve upotrebe te dostavlja sve potrebne informacije, uključujući datum početka upotrebe, datum obustave upotrebe i razloge za obustavu, ovisno o slučaju.

POGLAVLJE 7.

NADZOR, SANKCIJE, STATISTIČKI PODACI I PRIRUČNIK

Članak 36.

Nacionalno nadzorno tijelo za API

1. Države članice imenuju jedno ili više nacionalnih nadzornih tijela za API odgovornih za praćenje primjene odredaba ove Uredbe od strane zračnih prijevoznika na njihovu državnom području i za osiguravanje usklađenosti s tim odredbama.

2. Države članice osiguravaju da nacionalna nadzorna tijela za API imaju sva potrebna sredstva i sve potrebne istražne i izvršne ovlasti za obavljanje svojih zadaća na temelju ove Uredbe, među ostalim izricanjem sankcija iz članka 37. prema potrebi. Države članice osiguravaju da izvršavanje ovlasti dodijeljenih nacionalnom nadzornom tijelu za API podliježe odgovarajućim zaštitnim mjerama u skladu s temeljnim pravima zajamčenima pravom Unije.

3. Države članice do datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 46. drugog stavka obavješćuju Komisiju o nazivu i podacima za kontakt tijela koja su imenovale na temelju stavka 1. ovog članka. Obavješćuju Komisiju bez odgode o svim naknadnim promjenama povezanima s tim tijelima.

4. Ovim se člankom ne dovode u pitanje ovlasti nadzornih tijela iz članka 51. Uredbe (EU) 2016/679.

Članak 37.

Sankcije

1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja ove Uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

2. Države članice do datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 46. drugog stavka obavješćuju Komisiju o tim pravilima i mjerama te je bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.

3. Države članice osiguravaju da nacionalna nadzorna tijela za API pri odlučivanju o izricanju sankcije i utvrđivanju vrste i razine sankcije uzmu u obzir relevantne okolnosti, koje mogu uključivati sljedeće:

(a) narav, težinu i trajanje kršenja;

(b) stupanj krivnje zračnog prijevoznika;

(c) prethodna kršenja koja je počinio zračni prijevoznik;

(d) općenitu razinu suradnje zračnog prijevoznika s nadležnim tijelima;

(e) veličinu zračnog prijevoznika, kao što je godišnji broj prevezenih putnika;

(f) jesu li druga nacionalna nadzorna tijela za API već primijenila sankcije na istog zračnog prijevoznika za isto kršenje.

4. Države članice osiguravaju da opetovano neispunjavanje obveze prijenosa API podataka u skladu s člankom 6. stavkom 1. podliježe proporcionalnim financijskim sankcijama u iznosu do 2 % globalnog prometa koji je zračni prijevoznik ostvario u prethodnoj financijskoj godini. Države članice osiguravaju da neispunjavanje drugih obveza utvrđenih u ovoj Uredbi podliježe proporcionalnim sankcijama, među ostalim financijskim sankcijama.

Članak 38.

Statistički podaci

1. Kako bi poduprla provedbu i praćenje primjene ove Uredbe, a na temelju statističkih informacija iz stavka 5., agencija eu-LISA svaka tri mjeseca objavljuje statističke podatke o funkcioniranju usmjerivača i usklađenosti zračnih prijevoznika s obvezama utvrđenima u ovoj Uredbi. Ti statistički podaci ne smiju omogućivati identifikaciju osoba.

2. Za potrebe iz stavka 1. usmjerivač automatski šalje podatke navedene u stavku 5. u CRRS.

3. Kako bi poduprla provedbu i praćenje primjene ove Uredbe, agencija eu-LISA svake godine prikuplja statističke podatke u godišnjem izvješću za prethodnu godinu. Objavljuje to godišnje izvješće i dostavlja ga Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, Europskom nadzorniku za zaštitu podataka, Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu te nacionalnim nadzornim tijelima za API iz članka 36. U godišnjem izvješću ne iznose se povjerljive metode rada niti se njime ugrožavaju istrage nadležnih tijela država članica koje su u tijeku.

4. Agencija eu-LISA Komisiji na njezin zahtjev dostavlja statističke podatke o specifičnim aspektima koji se odnose na provedbu ove Uredbe te statističke podatke u skladu sa stavkom 3.

5. CRRS pruža agenciji eu-LISA sljedeće statističke informacije potrebne za izvješćivanje iz članka 45. i izradu statističkih podataka u skladu s ovim člankom, pri čemu takvi statistički podaci o API podacima ne smiju omogućivati identifikaciju dotičnih putnika:

(a) državljanstvo, spol i godina rođenja putnika;

(b) datum i prvo mjesto ukrcaja, datum i zračna luka polaska te datum i zračna luka dolaska;

(c) vrsta putne isprave, troslovna oznaka zemlje koja je izdala putnu ispravu te datum isteka valjanosti putne isprave;

(d) broj putnika koji su se prijavili za isti let;

(e) oznaka zračnog prijevoznika koji obavlja let;

(f) radi li se o redovitom ili izvanrednom letu;

(g) jesu li API podaci preneseni odmah nakon zatvaranja leta;

(h) jesu li osobni podaci putnika točni, potpuni i ažurirani;

(i) tehnička sredstva upotrijebljena za prikupljanje API podataka.

6. Za potrebe izvješćivanja iz članka 45. i za izradu statističkih podataka u skladu s ovim člankom agencija eu-LISA pohranjuje podatke iz stavka 5. ovog članka u CRRS-u. Takve podatke pohranjuje na razdoblje od pet godina u skladu sa stavkom 2., pri čemu osigurava da podaci ne omogućuju identifikaciju dotičnih putnika. CRRS dostavlja propisno ovlaštenom osoblju nadležnih graničnih tijela i drugih relevantnih tijela država članica prilagođena izvješća i statističke podatke o API podacima kako je navedeno u stavku 5. ovog članka radi provedbe i praćenja primjene ove Uredbe.

7. Upotreba podataka iz stavka 5. ovog članka ne smije dovesti do izrade profila pojedinaca kako je navedeno u članku 22. Uredbe (EU) 2016/679 ni do diskriminacije osoba na temelju osnova navedenih u članku 21. Povelje. Podaci iz stavka 5. ovog članka ne smiju se upotrebljavati za njihovu usporedbu ili povezivanje s osobnim podacima ili njihovo kombiniranje s osobnim podacima.

8. Postupci koje je agencija eu-LISA uspostavila s ciljem praćenja razvoja i funkcioniranja usmjerivača iz članka 39. stavka 2. Uredbe (EU) 2019/817 uključuju mogućnost izrade redovitih statističkih podataka radi osiguravanja tog praćenja.

Članak 39.

Praktični priručnik

Komisija u bliskoj suradnji s nadležnim tijelima i drugim relevantnim tijelima država članica, zračnim prijevoznicima i relevantnim tijelima i agencijama Unije priprema i javno objavljuje praktični priručnik koji sadržava smjernice, preporuke i primjere najbolje prakse za provedbu ove Uredbe, među ostalim o poštovanju temeljnih prava i sankcijama u skladu s člankom 37.

Praktičnim priručnikom uzimaju se u obzir drugi relevantni priručnici.

Komisija donosi praktični priručnik u obliku preporuke.

POGLAVLJE 8.

ODNOS S DRUGIM POSTOJEĆIM INSTRUMENTIMA

Članak 40.

Stavljanje izvan snage Direktive 2004/82/EZ

Direktiva 2004/82/EZ stavlja se izvan snage od datuma početka primjene ove Uredbe iz članka 46. drugog stavka.

Članak 41.

Izmjene Uredbe (EU) 2018/1726

Uredba (EU) 2018/1726 mijenja se kako slijedi:

1. umeće se sljedeći članak:

„*Članak 13.a*

Zadaće povezane s usmjerivačem

U pogledu uredbi (EU) 2025/12 (*) i (EU) 2025/13 (**) Europskog parlamenta i Vijeća, Agencija izvršava zadaće povezane s usmjerivačem koje su joj dodijeljene tim uredbama.

(*) Uredba (EU) 2025/12 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2024. o prikupljanju i prijenosu unaprijed dostavljenih informacija o putnicima radi poboljšanja i olakšavanja granične kontrole na vanjskim granicama, izmjeni uredbi (EU) 2018/1726 i (EU) 2019/817 te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2004/82/EZ (SL L, 2025/12, 8.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/12/oj).

(**) Uredba (EU) 2025/13 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2024. o prikupljanju i prijenosu unaprijed dostavljenih informacija o putnicima u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage i kaznenog progona kaznenih djela terorizma i teških kaznenih djela te o izmjeni Uredbe (EU) 2019/818 (SL L, 2025/13, 8.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/13/oj).";

2. u članku 17. stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Sjedište je Agencije u Tallinnu u Estoniji.

Zadaće povezane s razvojem i operativnim upravljanjem iz članka 1. stavaka 4. i 5., članaka od 3. do 9. te članaka 11. i 13.a izvršavaju se u tehničkom centru u Strasbourgu u Francuskoj.

Pričuvni centar koji može osigurati rad opsežnog informacijskog sustava u slučaju pada takvog sustava uspostavlja se u Sankt Johannu im Pongau u Austriji.";

3. u članku 19. stavak 1. mijenja se kako slijedi:

(a) umeće se sljedeća točka:

„(eec) donosi izvješća o trenutačnom stanju razvoja usmjerivača u skladu s člankom 45. stavkom 2. Uredbe (EU) 2025/12;";

(b) u točki (ff) podtočka vi. zamjenjuje se sljedećim:

„(vi) komponenata interoperabilnosti na temelju članka 78. stavka 3. Uredbe (EU) 2019/817 i članka 74. stavka 3. Uredbe (EU) 2019/818 te usmjerivača na temelju članka 80. stavka 5. Uredbe (EU) 2024/982 i članka 45. stavka 5. Uredbe (EU) 2025/12;";

(c) točka (hh) zamjenjuje se sljedećim:

„(hh) daje službene primjedbe na izvješća o revizijama Europskog nadzornika za zaštitu podataka na temelju članka 56. stavka 2. Uredbe (EU) 2018/1861, članka 42. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 767/2008, članka 31. stavka 2. Uredbe (EU) br. 603/2013, članka 56. stavka 2. Uredbe (EU) 2017/2226, članka 67. Uredbe (EU) 2018/1240, članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) 2019/816, članka 52. uredaba (EU) 2019/817 i (EU) 2019/818, članka 58. stavka 1. Uredbe (EU) 2024/982 i članka 22. stavka 3. Uredbe (EU) 2025/12 te osigurava odgovarajuće postupanje nakon tih revizija;";

4. u članku 27. stavku 1. umeće se sljedeća točka:

„(de) savjetodavna skupina za API-PNR;".

Članak 42.

Izmjena Uredbe (EU) 2019/817

U članku 39. Uredbe (EU) 2019/817 stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Središnji repozitorij podataka za izvješćivanje i statistiku (CRRS) uspostavlja se za potrebe podupiranja ciljeva EES-a, VIS-a, ETIAS-a i SIS-a, u skladu s odgovarajućim pravnim instrumentima kojima se uređuju ti sustavi, i za pružanje međusustavnih statističkih podataka i analitičkog izvješćivanja za potrebe politike, operativne potrebe i potrebe kvalitete podataka. CRRS-om se podupiru i ciljevi Uredbe (EU) 2025/12 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

2. Agencija eu-LISA uspostavlja i provodi CRSS te ga udomljuje na poslužitelju na svojim tehničkim pogonima, a on sadržava podatke i statistike iz članka 63. Uredbe (EU) 2017/2226, članka 17. Uredbe (EZ) br. 767/2008, članka 84. Uredbe (EU) 2018/1240, članka 60. Uredbe (EU) 2018/1861 i članka 16. Uredbe (EU) 2018/1860, logički odvojene po informacijskom sustavu EU-a. Agencija eu-LISA također prikuplja podatke i statistike od usmjerivača iz članka 38. stavka 1. Uredbe (EU) 2025/12. Pristup CRRS-u se putem kontroliranog, sigurnog pristupa i posebnih korisničkih profila, isključivo za potrebe izvješćivanja i statistike, odobrava tijelima iz članka 63. Uredbe (EU) 2017/2226, članka 17. Uredbe (EZ) br. 767/2008, članka 84. Uredbe (EU) 2018/1240, članka 60. Uredbe (EU) 2018/1861 i članka 45. stavka 2. Uredbe (EU) 2025/12.

(*) Uredba (EU) 2025/12 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2024. o prikupljanju i prijenosu unaprijed dostavljenih informacija o putnicima radi poboljšanja i olakšavanja granične kontrole na vanjskim granicama, izmjeni uredbi (EU) 2018/1726 i (EU) 2019/817 te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2004/82/EZ (SL L, 2025/12, 8.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/12/oj).".

POGLAVLJE 9.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 43.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011. Ako odbor ne da mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 44.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 5. stavaka 6. i 7., članka 6. stavka 3. i članka 9. stavka 6. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 28. siječnja 2025. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.

Kad je riječ o delegiranom aktu donesenom na temelju članka 5. stavka 6., ako Europski parlament ili Vijeće podnesu prigovor u skladu sa stavkom 6. ovog članka, Europski parlament ili Vijeće ne protive se prešutnom produljenju iz prvog podstavka ovog stavka.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 5. stavka 7., članka 6. stavka 3. i članka 9. stavka 6. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 5. stavka 6. ili 7., članka 6. stavka 3. ili članka 9. stavka 6. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 45.

Praćenje i evaluacija

1. Agencija eu-LISA osigurava uspostavu postupaka za praćenje razvoja usmjerivača s obzirom na ciljeve koji se odnose na planiranje i troškove te za praćenje funkcioniranja usmjerivača s obzirom na ciljeve koji se odnose na tehničke rezultate, troškovnu učinkovitost, sigurnost i kvalitetu usluge.

2. Agencija eu-LISA do 29. siječnja 2026. i svake godine nakon toga tijekom faze razvoja usmjerivača izrađuje izvješće o trenutačnom stanju razvoja usmjerivača te podnosi to izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Izvješće sadržava detaljne informacije o nastalim troškovima i svim rizicima koji mogu imati učinak na ukupne troškove koji se pokrivaju iz općeg proračuna Unije u skladu s člankom 32.

3. Nakon što usmjerivač započne s radom, agencija eu-LISA izrađuje te Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem se detaljno objašnjava kako su ostvareni ciljevi, posebice oni povezani s planiranjem i troškovima, te se obrazlažu eventualna odstupanja.

4. Komisija do 29. siječnja 2029. i svake četiri godine nakon toga izrađuje izvješće koje sadržava sveobuhvatnu evaluaciju ove Uredbe, među ostalim o nužnosti i dodanoj vrijednosti prikupljanja API podataka, uključujući procjenu:

(a) primjene ove Uredbe;

(b) mjere u kojoj su ovom Uredbom postignuti njezini ciljevi;

(c) učinka ove Uredbe na temeljna prava zaštićena pravom Unije;

(d) učinka ove Uredbe na iskustvo putovanja zakonitih putnika;

(e) učinka ove Uredbe na konkurentnost zrakoplovnog sektora i opterećenja za poduzeća;

(f) kvalitete podataka poslanih od usmjerivača nadležnim graničnim tijelima;

(g) učinkovitosti usmjerivača u pogledu nadležnih graničnih tijela.

Za potrebe prvog podstavka točke (e) u izvješću Komisije uzima se u obzir i interakcija ove Uredbe s drugim relevantnim zakonodavnim aktima Unije, posebno uredbama (EZ) br. 767/2008, (EU) 2017/2226 i (EU) 2018/1240, radi procjene ukupnog učinka povezanih obveza izvješćivanja na zračne prijevoznike, utvrđivanja odredaba koje bi se prema potrebi moglo ažurirati i pojednostavniti kako bi se ublažilo opterećenje zračnih prijevoznika te razmatranja djelovanja i mjera koji bi se mogli poduzeti kako bi se smanjio ukupni troškovni pritisak na zračne prijevoznike.

5. Komisija podnosi izvješće o evaluaciji Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom nadzorniku za zaštitu podataka i Agenciji Europske unije za temeljna prava. Prema potrebi, s obzirom na provedenu evaluaciju, Komisija podnosi zakonodavni prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću radi izmjene ove Uredbe.

6. Države članice i zračni prijevoznici agenciji eu-LISA i Komisiji na zahtjev dostavljaju informacije potrebne za sastavljanje izvješćâ iz stavaka 2., 3. i 4., poput podataka povezanih s rezultatima prethodnih provjera informacijskih sustava Unije i nacionalnih baza podataka provedenih na vanjskim granicama upotrebom API podataka. Države članice osobito pružaju kvantitativne i kvalitativne informacije o prikupljanju API podataka iz operativne perspektive. Pružene informacije ne smiju uključivati osobne podatke. Države članice mogu se suzdržati od pružanja takvih informacija ako i u mjeri u kojoj je to potrebno kako se ne bi otkrile povjerljive metode rada ili ugrozile istrage nadležnih graničnih tijela koje su u tijeku. Komisija osigurava odgovarajuću zaštitu svih dostavljenih povjerljivih informacija.

Članak 46.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se počevši od datuma koji je dvije godine od datuma početka rada usmjerivača, kako određuje Komisija u skladu s člankom 34.

Međutim:

(a) članak 5. stavci 7. i 8., članak 6. stavak 3., članak 9. stavak 6., članak 13. stavak 4., članak 14. stavak 5., članak 18. stavak 4., članak 23. stavak 2., članak 24. stavak 2., članci 25., 28. i 29., članak 32. stavak 1. i članci 34., 43. i 44. primjenjuju se od 28. siječnja 2025.;

(b) članak 5. stavak 6., članci 12. i 15., članak 17. stavci 1., 3. i 4., članak 18. stavci 1., 2. i 3. i članci 19., 20., 26., 27., 33. i 35. primjenjuju se od datuma početka rada usmjerivača, kako određuje Komisija u skladu s člankom 34.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu 19. prosinca 2024.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*
R. METSOLA	BÓKA J.